

БРАНКО

ЛИСТ НАРЛОВАЧКИХ БЪАКА И ПРОФЕСОРА



№ 10

44



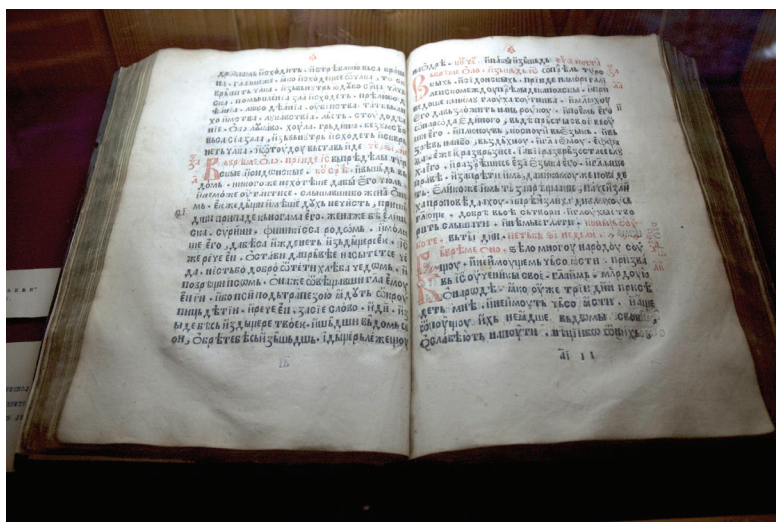
ВЪ ВІЕННѢ ВТОРНІКЪ 12 АУГЪСТА 1870

Средства, и Помощи
дѣла Намбрѣна стѣни
раздѣлиши мѣстни
данихъ обдѣлиши, и в
АНІМІТІИ АНАСТАСІИ
Сербскіи знаменитѣ
Бого - и Чловѣкоу
подолжити, и закѣ
рава, нѣе проидѣт
на Воскрѣсѣніи Пред
нѣи, колѣе ован
цѣ и Крѣговѣ Повѣрн
мади. У прилики т
лично дохрѣвалн
аніа прѣдложю, оп
прочими елагород
анми достоннѣ
клони до пбелачн
нѣвшѣ до Воскрѣ
шеніи имбѣннѣхъ. Мѣлѣ он
къ оцрѣмѣ Благополучію усердіе има
нѣи, и шъ дажна у сердцѣ своемъ же
ланн къ возстановленію оцрѣмѣннѣхъ
гѣдѣла согрѣваннѣи нѣе шпозднѣи та
ки на фбндацію вацшагѣ училища
Карловачкагѣ, и воспитаніи дѣтн
востаннѣгѣ закона нѣбннѣскагѣ
дѣла дѣла фбритнѣи дѣтн
дѣшати, похвѣрнѣвшнѣ слѣ свою кла
годѣтнлѣи мѣсцо у Приѣтѣтнѣи вѣра
кодѣ высокопомнѣтѣгѣ Господина Ар
Хієпнѣкопа дохрѣотнѣи у доволномѣ
числѣ согрѣавшнѣи мѣстннѣхъ Согрѣав



Бранко Бр. 106 посвѣщенъ
* 225 толина
Карловачке Гимназије
- Блгч
- профессору
- "Бранко"
- дух школе
- трѣ
- стѣно





„Четворојеванђеље“
Мркшина црква, 1562.
(Фонд Спомен-библиотеке Карловачке гимназије)

БРАНКО
ЛИСТ КАРЛОВАЧКИХ ЂАКА И ПРОФЕСОРА
НОВЕМБАР, 2016. ГОДИНЕ
БРОЈ 106

Већина фотографија гимназије у овом броју *Бранка* пристигла је на конкурс „Детаљи из живота Карловачке гимназије“ који је расписала Секција за медијску писменост чији је пројекат и ђачка веб-страница: *Реци Карловачка*. Повод је било обележавање 225 година постојања наше гимназије.

Страница *Реци Карловачка*: <http://karlovackagimnazija.wixsite.com/recikarlovacka/galerija>
Фотографија на првој страни: Софија Дамњановић

Редакција

Главни и одговорни уредник: Срђан Дамњановић

Уредништво:

Мерима Аранитовић, Маја Стокин, Љиљана Малетин Војводић, Маја Рогач, Дејан Ђурђевић, Оливера Попов, Јелена Марјановић, Анастасија Бијелић, Милица Николић, Савина Смедеревац

Насловна страна:

Оливера Попов

Издавач:

Карловачка гимназија, Трг Бранка Радичевића 2, Сремски Карловци

тел: 021 881-777

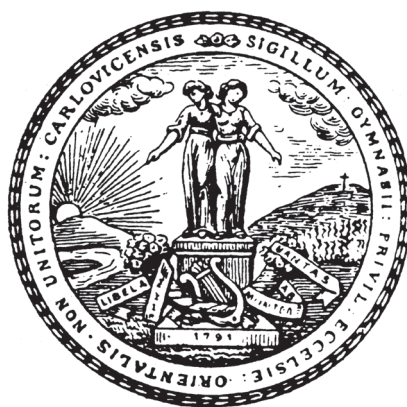
За издавача: Милан Ђуришић

Штампа:

Тираж: 300 ком

ISSN 2217-9445

225 ГОДИНА КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ



БРАНКОВЕ ВЕСТИ

Такмичења, награде, манифестације

Похваљена Анастија Бијелић

Анастасија Бијелић, ученица III4 одељења, примила је похвалу за поезију на конкурс „Драгомир Брајковић“ за поезију младих, који је расписала Културно-просветна заједница Београда. Награда је уручена 14. јуна 2016. у Удружењу књижевника Србије у Београду.

Такмичење у знању грчког и латинског језика

Републичко такмичење у знању грчког и латинског језика одржано је 22. маја 2016. у Трећој београдској гимназији у Београду. Наши ученици постигли су следеће резултате: друго место: први разред, грчки језик, Магдалена Чотрић, проф. Александар Станишић; треће место: други разред, латински језик, Милица Веселиновић, проф. Бојана Буторац; треће место: четврта година, латински језик, Јелена Стојановић, проф. Јелена Рудовић (за ово категорију није додељено прво и друго место).

Награда и похвала на такмичењу из математике

На међународном такмичењу из математике „Кенгур без граница“ 2016. ученици

Фото: Станко Бобић



наше школе постигли су изузетан успех. Ученица Катарина Кајевић, I4, освојила је другу награду, тј. у оквиру своје категорије пласирала се међу троје најбољих. На истом такмичењу ученица Софија Божић, I6, добила је похвалу. Ментор награђеним ученицама је Ирена Станишић, проф. математике.

Конкурс „Филип Француски“

Жири 10. литерарног конкурса „Филип Француски“ донео је следећу одлуку о наградама: ПРВО место освојила је прича ПЧЕЛА ауторке Тамаре Радовановић, ученице ПЗ одељења Карловачке гимназије; ДРУГУ награду додељује причи ОСВЕТА аутора Душана Цветковића, ученика П1 одељења Гимназије „Свети Сава“ у Београду, и причи ЗА ВЕЧНОСТ ауторке Сање Тасић, ученице ПЛТ одељења Средње школе за дизајн „Богдан Шупут“ у Новом Саду, а ТРЕЋЕ место припада причи са насловом НОВИ ЖИВОТ аутора Николе Петровића, ученика П2 одељења Четврте гимназије у Београду.

Награде на конкурс „млади у борби против опаких болести“

У сали Скупштине АП Војводине, 11. јуна 2016, уручене су награде ученицима Карловачке гимназије и њиховој менторки, професорки биологије Душици Бегојев. Тамара Коњевић, П5, добила је прву награду за рад „Моја прва цигарета, мој погрешан избор“. Награђена је са 3.000 динара, захвалницом и антологијом ученичких радова. Бела Бенишек, П1, и Софија Божић, I6, освојиле су другу награду – Бела за рад „Цигарета, почетак једног краја“, а Софија рад „Природа, наше највеће благо“. Награђене су добиле по 2.000 динара, захвалницу и антологију ученичких радова. Хелена Савић, I2, похваљена је за рад „Желимо плаву планету, плаво небо и чисту реку“. Јована Голијан, П4, похваљена је за рад „Мама, потребна си ми“. Душица Бегојев, професорица биологије, похваљена је за уложен труд и енергију у раду са децом.

Награђена Софија Божић

Софија Божић, ученица I6 одељења, освојила је треће место на конкурс „Идућ' учи, у векове гледа“ који расписује Задужбина „Доситеј Обрадовић“ из Београда.

Анастасији Бијелић прва награда

Анастасија Бијелић, ученица III4 одељења, освојила је трећи пут ове године прву награду за поезију. Овога пута награђена је за песму „Нихилиста“ на конкурс за средњошколски часопис „Огледало“ из Београда. Награда је уручена 20. маја у Математичкој гимназији у Београду. Анастасијина менторка је Маја Стокин, професорка књижевности.

Одличан пласман на Републичком такмичењу у знању страних језика

На Републичком такмичењу у знању страних језика, одржаном 17. априла 2016. у Београду, наши ученици су у озбиљној и оштрој конкуренцији остварили одличан пласман. Николина Јоргин, ученица IV5 (ментор Тијана Пиштигњат), освојила је прво место у знању шпанског језика. Марина Павлик, ученица IV6 (ментор Дубравка Секулић), заузела је друго место у знању немачког језика. У познавању руског језика треће место освојио је Владимир Павловић, ученик IV4, а Александра Пргомеља и Серафим Ђурић, ученици IV4 (ментор Нађа Маркс), четврто место.

Филмић ученица Карловачке гимназије

Ученице Карловачке гимназије Савина Смедеревац и Софија Дамњановић, ауторке су видео-рада који је настао након студијског путовања у четири земље чланице ЕУ, у оквиру ЕУ пројекта Media trps to EU - Media literacy, маја 2016. године.

Друга награда за Ивану Динић

Ивана Динић представљала је Карловачку гимназију на Покрајинској смотри „Шта знаш о здрављу“, која је одржана 15. априла 2016. године на СПЕНС-у, у Новом Саду, где су учествовали ученици из укупно двадесет четири општине. Ивана је заједно са ученицима Средње медицинске школе из Сенте освојила друго место. Ментор: Душица Бегојев, проф. биологије.

Похвала за песму о Настасијевићима

На конкурс „Трагом Настасијевића 2016“ који расписује Библиотека „Браћа Настасијевић“ из Горњег Милановца, Софија Божић, ученица другог разреда, добила је похвалу за песму „Трагом Настасијевића“.

Промоција књиге Фузија 79

У понедељак, 14. јуна 2016, у Спомен-библиотеци Карловачке гимназије представљена је антологија кратких прича *Фузија 79*. Реч је о књизи у којој су сабране све награђене приче на Конкурсу за најбољу кратку причу матураната Фонда „Иван Радоњић“ од 1991. до 2015. године, а поводом 25 година постојања овог фонда.

„Creative math class“

eTwinning project – „Creative math class“ је међународни пројекат који се одвијао током целе школске године. Карловачка гимназија је учествовала као партнер школа. Основни циљ пројекта је стварање креативних лекција из математике, коришћењем ИСТ алата. Ученици I1 одељења наше школе дали су највећи допринос реализацији овог пројекта креирањем занимљивих разгледница. У пројекту су учествовали ученици I1, I2, I3, I4, I5 одељења. Суштина пројекта је сагледавање математике на нов и оригинални начин.

Успех Николине Јовишић

Ученица II6 одељења Карловачке гимназије Николина Јовишић освојила је другу награду на Осмој европској конференцији EU-ROMATH, намењеној ученицима – младим талентованим математичарима узраста од 9 до 18 година, у категорији Math Poster design, у Солуну (ментор Горан Јовишић, професор информатике).

Промоција романа Илоне Богнар

Промоција књиге матуранткиње Илоне Богнар „Вештина падања“, коју је објавила Карловачка гимназија, одржана је 16. јуна 2016. године.

CERTAMEN CICERONIANUM ARPINAS XXXVI

Ученице Јелена Стојановић, IV3, и Теодора Живков, IV4, учествовале су на међународном такмичењу CERTAMEN CICERONIANUM ARPINAS у Арпину (Италија), у пратњи професорке Радмиле Шербеџије.

Такмичење је одржано по тридесет шести пут од 5. до 8. маја 2016. Наша школа је учествовала по тринаести пут. Учествовале су 92 школе, 136 ученика и 45 професора из дванаест земаља (Белгија, Хрватска, Италија, Немачка, Холандија, Луксембург, Пољска, Румунија, Србија, Шпанија, Швајцарска и Мађарска).

Представљање збирке „Крилате песме и пријатељи“

У Спомен-библиотеци Карловачке гимназије представљена је збирка „Крилате песме и пријатељи“, новембра 2016. године, тачно у подне. Гости песници били су: Иванка Радмановић, Милосава Павловић и Гордана Влајић, које чине трио „Крилате песме“. Своју поезију говорили су и Рајко Џаковић, Александра Михајловић, Димитрије Буквић и Бранко Зубовић. Уметницима, који су и возу Романтика представили своју поезију, прикључиле су се и младе песникиње из Карловачке гимназије, Емилиа Паламаровић III1 и Анастасија Бијелић III4. Домаћин песницима била је Маја Стокин, професорка књижевности.

Професору Горану Јовишићу додељена награда „Best Digital Changemaker“

Професору Горану Јовишићу додељена је награда *Best Digital Changemaker*. Награду додељује ЕУ портал I-Linc (за примену Дигиталне Агенде) и Telecentar Europe. Награда је додељена на годишњој конференцији TEACH16 која је одржана у Белгијском граду Гент од 6. до 8. октобра 2016. године.

Прва награда насловној страни „Бранка“

На Београдском листању средњошколских часописа 2015/16, одржаном 14.10.2016, у организацији Математичке гимназије из Београда, лист наше гимназије, „Бранко“, освојио је прво место у категорији најбоље насловне странице. Ауторка насловнице је професорка Оливера Попов.

ЛЕГЕНДАРНИ ПРОФЕСОРИ

Ово су говори који су посвећени професору историје Зорану Мићуновићу и а изречени су у августу 2015. године, Зорану Мићуновићу, и јуну 2016. године, у својству наставника Карловачке гимназије.

ЗОРАНУ МИЋУНОВИЋУ

Имам част да испратим у заслужену пензију своје професоре, а садашња позиција ми дозвољава да пре свега поздравим првог међу једнакима, професора Зорана Мићуновића.

Он је био ученик, учитељ, професор и директор Карловачке гимназије. Као ђак обележио је 175. година од оснивања наше Гимназије, а пред само обележавање 225. годишњице постојања одлази из ове школе. Један је од писаца још необјављене историје Карловачке гимназије. Био је истакнути друштвени прегалац, последњи председник Градског комитета Новог Сада Савеза комуниста Југославије.

Изузетно образован, паметан, способан да лако проникне и дефинише суштину сваког проблема, разуме и опише обртање овог света, те га је свакако из ових разлога чувени професор Чедо Попов био позвао да ради на факултету, на одсеку за историју. Истовремено, професор Мићуновић је човек који припада животу славећи га на свој начин, на свим пољима. Ниједна особа, или скоро ниједна, није ни црна ни бела, вероватније је да смо сви негде сиви како он воли да каже, али исто тако сви знамо да постоје разне нијансе сиве боје. По начину како је чинио, и како чини људима око себе, свакако да је ближи светлости.

Не желим да звучим комеморативно јер наш Зоран, Мићун је живахан, здрав и надам се да ће имати времена да се посвети писању књига и истаживачком раду којем је остао дужан.

Није кратак период, 40 година рада је прошло. Зоран Мићуновић је професор који је пре свега волео децу, младе људе и умео да их учи и научи. Поседује заиста завидно педагошко знање и умеће. Разумети децу и развијати знање у деце није особина сваког предавача, али јесте оних изузетних којима свакако Зоран Мићуновић припада.

И на крају, како се одужити неком ко је безмало цео живот посветио томе да научи друге да воле истину и бајке и саге о херојима, земљу у којој живимо и људски живот у целини са свом његовом бедом и свим његовим сјајем?



Фото: Весна Белић, проф

Славица Шокица, проф.

НАШЕ ГИМНАЗИЈЕ

*професору филозофије Ивану Финку поводом њиховог одласка у пензију,
Ивану Финку, на наставничким већима којима су последњи пут присуствовали*

ИВАНУ ФИНКУ

По свему судећи, настојање да се призове прошлост слично је покушају да се допре до смисла постојања, у овом случају само једног дела постојања – оног живота који си, Иване, провео у Карловачкој гимназији. Године учења и разумевања ђака, уживање у школи, па то свако од нас преживи и сложи у себи на свој начин, па ћеш то свакако тако учинити и ти, наш професоре и пријатељу, кад будеш расположен да мислиш о томе.

Професор Иван Финк припада генерацији за коју се може рећи да мало који од њених припадника није био опијен „комунистичким романтизмом“, али мало је њих који су се заиста трудили да живе и да се понашају у духу те добре идеје. Тој мањини наравно припада и господин - друг Иван Финк.

Честитост и поштење на делу, а не само у изрицању. Храброст у исказивању ставова, а увек руковођен добром, старом истином. Начин на који то казује бива јасан сваком, па чак и онима који немају велику способност „филозофског промишљања“. Има то везе и са етиком ваљда, а исто тако и са „племством у мозгу“ као и назором сумње и fine ироније у сагледавању дневних и свеопштих догађаја.

Провели смо заједно скоро 30 школских година и ја заиста дрхтим поносно, изнутра, што смо поред нас све ово време имали овакву часну постојаност.

Завршићу на презенту с погледом у футур, како је говорила једна моја госпођа професор, латинском, нешто измењеном изреком: Живети се баш и не мора, али ако се већ живи – пловити се мора или бар боравити на Дунаву и на „Најлону“, што ти, поред доброг здравља, желим, као и већина колега, из свег срца.

Славица Шокица, проф.

Професор логике и филозофије у „Карловачкој гимназији“ у Сремским Карловцима, Иван Финк, оставио је најснажнији печат у настави филозофије. Од 1.09. 1978. па до 01.09.2016. године, био је запослен у нашој гимназији. Наставник велике филозофске и опште културе, успео је да повеже наставу логике и наставу филозофије, а да истовремено сачува њихов посебан карактер. У карактеристичном приступу настави, на основу логике питања (еротетичке логике), подстицао је ученике на самостално мишљење. Применом e-learning метода, инсистирањем на вишефронталној настави, побољшању метода оцењивања ученика развојем компетенцијског приступа, значајно је утицао на квалитет наставе у нашој гимназији. Током целе наставничке каријере, неговао је критичко мишљење, због чега је био омиљен код генерација ученика и колега. Надамо се да ће и после одласка у пензију пронаћи времена да својим колегама помогне саветом или организацијом семинара, како би своје богато искуство пренео на генерације које долазе.

Срђан Дамњановић, проф.



РЕЧ ПЕДАГОГА

Писати о школи која обележава 225 година постојања, велика је част. Небројено пута смо прелиставали њену историју, упознајући се са знаменитим личностима које су оставиле велики траг у њеној дугој историји. Историчари су сагласни да су све те личности биле драгоцене и особене, свака на свој начин.

Ипак, овде неће бити много речи о историји и личностима које су били представници свога времена, већ о нечему без чега нема успеха у тако племенитом позиву као што је поучавање. Говорићемо о лепоти позива и о томе шта је заједничко прегоацима из 1791. године и овима данас.

Неспорно је да свако време носи своје изазове и бројне потешкоће. Такође, одрастање је увек имало своје особености и карактеристике. То се може рећи и за време када смо у Карловачкој гимназији утемељили службу школског педагога. Колико само разговора, стрпљења, спремности да се пронађе најбоље решење за проблем који треба превазићи. А било их је много!

Оно што је несвакидашња особеност ове школе је сазнање да наша школа има магију која се може осетити. Њени сводови су чудесни. Када би школа могла да сведочи, било би занимљиво открити многобројне судбине, догађаје који нису забележени, тренутке који су обележили животе многобројних личности у дугој историји овог здања. Одиста је занимљиво колико личности, догађаја и значајних момената би могао забележити хроничар! Зато их нећемо издвајати. Не би било праведно.

Ако се постави питање – шта је карактеристика ове школе, одговор нас упућује на чињеницу да је увек постојала посвећеност ученицима, што је изузетно важно, као и сазнање да онај који поучава, мора волети свој позив!

У прилог тези да су адекватни одговори на сложене задатке, које пред нас поставља образовно- васпитни процес, параметар за дуго трајање овог здања, иде и чињеница да се изазови које захтева савремена настава, огледају кроз сталну потребу да се са дидактичког становишта, превасходно иновира и осавремени наставни процес.

Вредно је помена да је велики број ученика и наставника учествовао у многобројним домаћим и међународним пројектима, представљајући школу на најбољи начин, о чему сведоче бројна признања.

Када се каже Карловачка гимназија, не можете да не помислите на генерације младих које су обележиле њено дуго постојање.



Исто тако, не можемо заборавити небројено много драгоцених професора који су својим прегалаштвом и преданим радом несебично доприносили угледу наше школе и свом позиву. На тај начин су стварали тако јединствену атмосферу поштовања и међусобног поверења.



Фото: Сандра Коларић

Када говоримо о традицији Карловачке гимназије, вредно је истаћи да су генерације наших ђака увек издвајале једну специфичност која се огледа у тези да постоји дух Карловачке гимназије.

У жељи да појаснимо ту тезу истичемо чињеницу да су наши ученици веома привржени својој школи, што се огледа и у томе да је знатан број професора похађао ову школу. Овде су одрастали, стасавали, постајали личности и враћали се у своју школу да поучавају и оплемењују нове генерације ђака.

Ова школа вас прима у своје окриље само ако дајете оно најбоље што носите. Несебично. Она вам враћа тако што је доживљавате као свој други дом.

Педагог
мр Љиљана Пижурица

РАТКО ГИКИЋ И „БРАНКО“



Ратко Гикић, југословенски вајар и наш омиљени професор, рођен је 1944, у селу Маћедонце крај Медвеђе. Свој радни век наставника остварио је у Карловачкој гимназији. Био је омиљени професор, ђаке је памтио по цртежима, усадио им је љубав према изложбама и потребу за посматрањем и стварањем уметничких дела.

Године 1960. завршава одсек керамике у Школи за примењену уметност и дизајн у Новом Саду, дипломира на Вишој педагошкој школи у Новом Саду 1967, а три године потом, дипломира на Академији ликовних уметности у Београду, у класи професора Мише Поповића. На изложби студената Београдског универзитета добија прву награду за скулптуру. Члан је УЛУС-а од 1971.

Поред мноштва самосталних изложби, од Новог Сада, Брчког, Ровиња, Апатина, Сарајева, Београда, Сремских Карловаца, добитник је откупних награда, а његове скулптуре налазе се у Ровињу, Бечу, Сенти, Пријепољу, Сарајеву, Приштини, Тузли, Београду, Минхену... Своја најзначајнија дела остварио је у дрвету, глини и бронзи. Преминуо је 14. 10. 2004.

У „Бранку“, часопису Карловачке гимназије, где је деловао као члан уредништва, налази се мноштво његових цртежа, графика и различитих илустрација. Тако је плодове свог раскошног талента, Ратко Гикић поделио својим ученицима, колегама и суграђанима, на један непосреднији начин. Ни та, за критичаре успутна делатност Ратка Гикића, није остала непримећена.

Срђан Дамњановић, проф.



СЕРПСКИЈА НОВИНИ

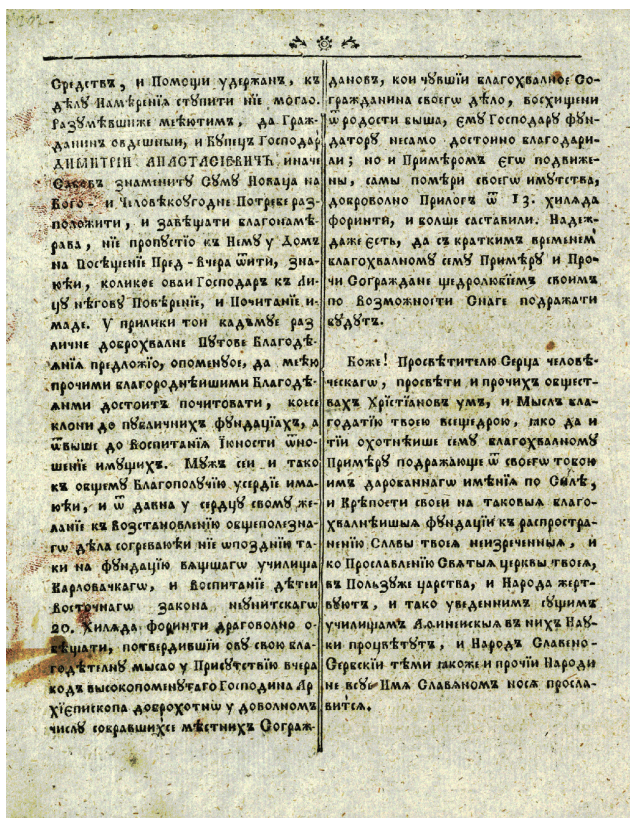
Серпскија новини - први број штампан је 14. марта 1791. године у Бечу. Излазиле су само две године (1791-1792), а покретачи су били Грци, браћа Публије и Георгије Маркидес Пуљо. Број објављен 12. августа 1791. доноси текст о Карловачкој гимназији.

Професор Бранислав Мандић је превео текст са славјаносербског језика.

Из Карловаца, 4. августа, за све најрадоснију новину и за све праве ревнитеље отаџбине на радост срца, од једног искреног патриоте дознајемо.

Заједница Привилеговане вароши милитарске Карловаца грчке несједињене вере може сматрати трећи август за свој срећан дан који ће садашња и будућа омладина памтити и поштовати.

Господин архиепископ и митрополит славјаносербски Стефан Стратимировић поред тога што се бавио митрополитским делом, што му налаже његов положај, још од почетка свог доласка на архиепископски престо, више пута је исказивао своју жељу да оснује гимназију у месту његове резиденције. Али у ратним условима и у оскудици за такву школу средстава и помоћи лишен, није могао своју намеру да оствари. Схвативши, међутим, да грађанин и трговац овдашњи, господар Димитрије Анастасијевић Сабов, позамашну суму новца намерава да завешта на добро народу, није пропустио да га једне вечери посети у његовом дому, знајући колико Сабов има поверење и поштовање према њему. Том приликом му је архиепископ предочио све хвале вредне путеве добротинства и саопштио да се клони јавних (државних) фондација, а нарочито намењених просвети и образовању омладине. Овај човек (Сабов), већ имајући слуша за општи напредак, одавно у срцу своје имаше жељу за остварење општег корисног дела и није часио ни часа. Одмах је за фондацију више школе карловачке и за васпитање не унијатске



деце дао 20 хиљада форинти драговољно, потврдивши своју племениту мисао код високопоменутог господина архиепископа у присуству, добровољно у великом броју окупљених, овдашњих суграђана.

Они пак чувши за одлуку свог суграђанина, узбудише се од радости и господару фондатору сви редом заблагодарише и подстакнути његовим примером (свако према својим могућностима) сакупише добровољни прилог од 13 хиљада форинти и више.

Надамо се да ће се у догледно време и други суграђани подстакнути овим светлим примером дарезљиво, према својој снази, придружити овом делу.

Боже! Просветитељу срца људских, просвети и у другим местима хришћанима ум и мисао твојом дарезљивом благодаћу да и они радо, подражавајући овај светли пример, од свога, тобом дарованог имања, по снази и крепости својој жртвују фондацијама за ширење славе твоје неизрециве и за прослављање Свете цркве твоје, за корист царства и народа.

На тај начин да у заведеним школама атинским науке процветају и народ славјаносербски тако, као и остале народе, прославе на понос имена словенског.

Први дан у Карловачкој гимназији

Први дан школе. Некоме је прошао ужасно, а некоме дивно. Одлучила сам да интервјуишем ученике Карловачке гимназије и сазнам нешто више о њиховом првом дану.

Када се вратиш годину дана уназад, шта нам можеш рећи о свом првом дану у Карловачкој гимназији?

– Мој први дан је био веома занимљив, почевши од самог изгледа школе, професора и друштва. (Вук)

Како си се осећала првог дана?

– Осећала сам се супер, осетила сам како се сви некако уклапамо, једино што ме је плашило било је да ли ћу пронаћи праву учионицу. (Теодора)

Да ли је постојао иједан разлог због којег те је плашио први дан школе?

– Заправо да, много сам се плашила да нећу успети да се уклопим у друштво и у саму школу, али на крају је све испало супер. (Сандра)

Шта је то што си прво приметила?

– Па заправо, то је било само друштво, видела сам да су сви веома фини и да ћемо се лепо уклопити, такође ми је веома драго што сам дошла баш у овај разред. (Тијана)

Да ли би себе могла да замислиш у неком другом одељењу?

– Искрено, још од првог дана ми се мој разред допао и не бих волела да сам у другом одељењу.

Приметила сам да су се након распуста многи разреди променили, док смо ми остали исти и надам се да ћемо увек бити овакви. (Марија)

Ово су били неки од утисака првог дана школе, можда сте се пронашли у њима, можда и не, али надам се да је и ваш први дан прошао сјајно и да ћете га заувек памтити.

Милица Николић П₄



Фото:

Лана Јовановић

Први дан школе

Након осам година виђања истих људи, наставника, ходника, дошло је време за промену. Полазак у нову школу без знања о томе шта нас очекује. Некима је било свеједно, док су се други бринули хоће ли се уклопити, да ли ће им се свидети ново друштво, нови професори, нови предмети.

Док су у Свечаној сали нове разредне старешине прозивале ученике, неки од нас су жељно ишчекивали да буду прозвани и да виде с којим људима ће проводити пет дана недељно, наредне четири године.

На крају је остао само мој будући разред.

Када сам схватила да знам половину новог одељења, лакнуло ми је. Неки су и даље били у неизвесности да ли ће се уклопити или не, да ли ће им се свидети друштво. Док смо ишли у обилазак школе, почели смо да се упознајемо.

Убрзо смо се здружили и схватили да ће нам овај период школовања и живота проћи дивно.

Сваки следећи дан је протекао још боље него претходни.

И сада седимо у школским клупама и радујемо се данима који нам предстоје у овој школи.

Ања Романдић 15

ФОНД „ИВАН РАДОЊИЋ“

ДОДЕЉЕНЕ НАГРАДЕ ФОНДА „ИВАН РАДОЊИЋ“

Лауреат Марија Нешић

Жири за доделу књижевне награде „Иван Радоњић“ за кратку причу, одлучио је већином гласова да прва награда припадне Марији Нешић, ученици IV₅ разреда Карловачке гимназије, за причу „Осетих да ми се сопствено дело руга“. Награда се састоји од дипломе, уметничке фигурине „Пинго“, графике Немање Вучетића и комплета књига Издавачког предузећа „Прометеј“ из Новог Сада.

Другу награду за причу „Сећање на мајку“ освојила је Исидора Сладојев, ученица IV₄ разреда Карловачке гимназије, док је трећа награда припала Иви Закић, ученици IV₆ разреда Карловачке гимназије, за причу без наслова. Добитницима друге и треће награде припали су комплети књига.

Награда „Иван Радоњић“, која се ове године додељује двадесет и шести пут, установљена је са жељом да се трајно сачува успомена на једног од најбољих ученика Карловачке гимназије, који је трагично преминуо 1991. године. Награде су уручене 15. јуна 2016. године на завршној свечаности за матуранте.

Фото: Душан Предојевић



Осетих да ми се сопствено дело руга

Он је адвокат. Она ради у апотеци. Онај је лечени алкохоличар. Ова је била професор математике. Тај живи са женом и псом. Овај има кућу на планини.

Мени су руке у благу и стан мирише на липу кад отворим прозор.

У поноћ сам желео дасве што се до сада десило заборавим; да почнем из почетка. Да урадим све први пут. Искоришћене су ми идеје, излизане мисли: овде свака глава личи једна на другу, свако тело је једно тело и свака ова апстрактна скулптура, уметнички занос, део је слагалице која се може – наставим ли овако – на крају склопити у једну од оних истих глава или истих тела.

У поноћ, прошле ноћи, овде је било свега. Соба је била пуна. Да, глава ми је била пуна. Идеја. Идеја. Нових форми. Другачијих речи. Речи су ми извирале из погледа, и док су лебделе у ваздуху биле су чаробне. Биле су чаробне речи за отварање неких нових врата која воде тамо где желим да будем. И где желим да стварам.

Помислио сам, синоћ, око поноћи, како музику не треба изводити. Музика се пише и чита, музика се не свира. Уметност је вредна док је у глави. Ваздух уништава савршенство једног дела. Најлепша слика није насликана. Ни скулптура извајана. Ни песма написана.

Ви, уметници, којима су руке у глини или мастилу или темперу; у земљи, у трави, у облацима, у малтеру; ви сте најтрагичнији од свих бића која тврде да нешто раде, помислио сам средином ноћи док сам својевољно рушио све што сам створио, убеђен да се чистим, да се рађам.

Ноћ има сопствену ћуд и посебне начине убеђивања. Када је сунце почело да лиже крхотине по поду и ране по кожи, неко ми је показао бели канвас који је стајао иза врата. Шта у мени хоће да изађе напоље кроз нову слику?

Марија Нешић

Сећање на мајку

„Сећам се некада давно, када сам био веома млад, какав је мајка осмех имала. Могао сам да га поредим са сјајем сунца, а чак ни то није било довољно да опише топлоту њеног осмеха. Усне би јој се развукле преко целог лица, показујући импресивне беле зубе, а очи готово да су нестајале, претварајући се у полумесеце. Цело лице јој је зрачило добротом, отвореношћу.

Кажу ми, како су јој речи некад биле благе. Имала је, инсистирају, изузетну нарав и никада се није љутила, имала је најдужи фитиљ од свих. Подсећају да је речи увек бирала, пазила да никога не увреди и да буде изузетно пристојна. Понављају да јој је глас увек био сасвим пријатан, никада превише груб или превише оштар. Био је мелодичан и посве нежан.

Причају ми о времену када је мајка била нежна, али ја га се сећам само кроз маглу. Никада нећу знати шта се заиста десило. Био сам превише млад да бих се сећао, али је мајка увек говорила да то био живот. Ни данас не схватам шта то значи, све што знам јесте да се мајка променила. Моја мајка, која је некад била нежна и блага, како кау, сада је била сасвим хладна. Престала је да се осмехује скоро потпуно, а ако се и осмехнула, то је био благ осмех који је било лако промашити. А речи, речи су јој се највише промениле. Сада више није пажљиво бирала речи, и није марила да ли неког повређује. Имао сам осећај да ми је неко узео мајку и заменио је.

Ја се вама, поштовани гости, извињавам што овако говорим о мајци. Схватам да је непристојно то радити у овом тренутку, али нисам могао овај говор другачије осмислити. Желим да, пре свега, схватите да сам ја одрастао уз ону мајку коју ви данас зовете последицом болести. Ја своју мајку изузетно волим, имајте то у виду, али ја ону мајку о којој ви причате, пуну љубави и наклоности, не познајем, и никаданисам имао част да је упознам. Надам се да ме нећете гладати у лошијем светлу након овог говора, и само желим да вам се захвалим што сте дошли да покажете своју љубав према мојој мајци“

Човек на бини се поклонио и затим окренуо леђа својој публици. Угледао је своју мајку како спава са осмехом на лицу, истим оним осмехом којег се кроз маглу сећао. Сагнувши се да јој пољуби образ, помислио је како је његова мајка морала потрошити сву своју нежност рано у животу, јер он никада своју мајку неће моћи описати као нежну.

Исидора Сладојев

* * *

Биле су то тихо речене речи давно заборављеног дечака из блата. Причао је приче о птицама које умиру кад пусте прву сузу. Деца су са благим чуђењем гледала у његову тамну чупаву косу.

Имао је очи боје осушеног блата. Био је мршав као грана која само што није пукла. Дечаку нико није знао име. Никада није говорио ништа што нема везе са сузама несхваћених птица.

Сањао је да лети изнад шуме тужних врба. Сањао је да није изгубљени, несхваћени, заборављени дечак очију боје осушеног блата. Сањао је да је птица селица. Сањао је о слободи. Како би било летети изнад океана? Какав је осећај када ти ветар прелази преко тела?

Једног дана дечаков сан се остварио. Душа дечака из блата већ много година лети изнад шуме тужних врба.

Дечак је пустио сузу радосницу.

Ива Закић

УЧЕНИЦИ КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ ПРЕВЕЛИ КЊИГУ НА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Ученици Карловачке гимназије: Сара Бабић, Александра Ерцег, Данијела Јовић, Ана Чворовић, Ива Мојовић, Вања Гостовић, Милица Стефановић, Анастасија Бијелић, Ана Смиљанић, Ана Секулић, Ања Санадер, Никола Влашкалић, Нађа Јовић, Нина Јовић, Ивона Ференц, Милица Драган, Тијана Половина, Александра Средојевић, Горан Митрић, Нађа Ничетић, Никола Калајџић, Марија Ракић, Невена Радојчић и Милена Илић заслужни су што је енглески превод књиге „Они који једу сирово месо“ (Mediterran publishing, Нови Сад, 2013) изашао из штампе јуна 2016. године.

У питању је путописни роман професорке књижевности Љиљане Малетин Војводић, настао на Гренланду, након што је ауторки додељен резиденцијални боравак за писце у најсевернијем музеју на свету, у Упернавику, на далеком северу.

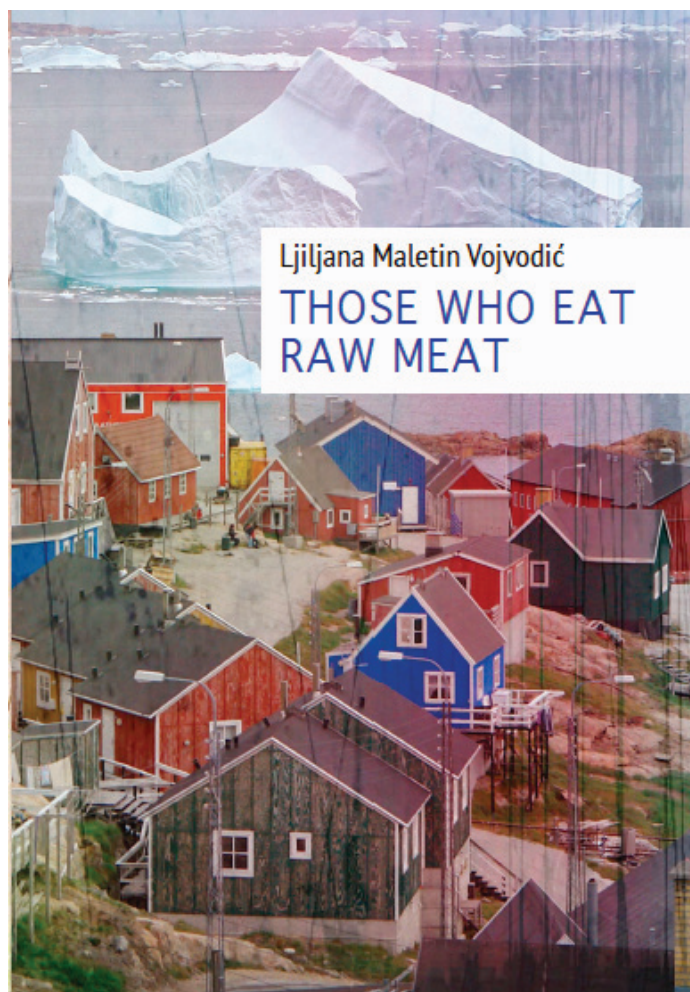
Превод књиге реализован је захваљујући ученичком труду и менторском раду професора енглеског језика и превођења Небојше Пајића, Бранкице Ивков и Јелене Петровић, уз несебичну помоћ дугогодишњег професора енглеског језика Владице Ракић.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину финансијски је подржао пројекат обележавања „225 година Карловачке гимназије“ у оквиру којег је одштампан ученички превод. Превод романа иницирао је професор Небојша Пајић, а носиоци пројектних активности обележавања значајног јубилеја биле су професорке Мерима Аранитовић и Данијела Поп-Јованов.

Књига „Those who eat raw meat“ се, сему школској библиотеци Карловачке гимназије, може пронаћи и у новом библиотечком огранку Градске библиотеке „Аница Савић Ребац“, који садржи публикације на страним језицима и језицима националних мањина у Новом Саду, као и у Америчком кутку у Новом Саду и Београду.

Захваљујемо се нашим ђацима на преводу, а пројекат обележавања 225 година Карловачке гимназије наставља се и ове школске године.

М.В.



АКТИВНОСТИ У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА „225 ГОДИНА КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ“

Пројекат „225 година Карловачке гимназије“ који су реализовале Данијела Поп-Јованов, Мерима Аранитовић и Љиљана Малетин Војводић отпочет је активностима у вези са прославом јубилеја Карловачке гимназије. Све активности су реализоване у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за спорт и омладину.

Манифестација је почела 14. марта 2016, отварањем виртуелне изложбе фотографија бивших и садашњих ученика Гимназије, од којих је касније изабрано 25 најквалитетнијих (и од њих су штампане разгледнице). Три ученика је добило награду за најбољу фотографију. Одржана је трибина „Бранков селфи“ у организацији професора филозофије Срђана Дамњановића.

Бранковдан – дан рођења Бранка Радичевића – традиционално је обележен 15. марта и том приликом гост гимназије је био Срђан В. Тешин, писац. Одржана је и радионица „Скрати причу“ на којој је расписан конкурс за најбољу кратку причу. Четири ученика су добила награду за најбоље приче у виду плакете и књиге.

Драган Великић, добитник НИН-ове награде, и књижевна критичарка др Драгана Тодоресков били су гости Гимназије 6. маја.



Фотографије су преузете са сајта: www.laguna.rs/

Гост Гимназије 28. маја била је Маша Шаровић, бивша ученица Карловачке гимназије, студент режије, добитница специјалне награде на Кустендорф фестивалу. Том приликом је приказала награђени филм.

У јуну је изашао превод књиге „Они који једу сирово месо“ Љиљане Малетин Војводић. Књигу су на енглески превели ученици Гимназије у сарадњи са професорима: Бранкицом Ивков, Јеленом Петровић и Небојшом Пајићем.

У јуну је из штампе изашла књига „Фузија 79“ (25 година Фонда „Иван Радоњић“). Приредиле су је Мирјана Торачки и Сандра Урбан.

Све активности медијски су пропратили лист „Дневник“, Радиотелевизија Војводине и Новосадска телевизија, а објављиване су и на сајту Гимназије, на Фејсбук страници Карловачке гимназије и на ученичкој страници Реци Карловачка.

Пројектни тим



Фото:
Александар Кале Седлан

ПРЕДСТАВЉАЊЕ ЗБИРКЕ ПЕСАМА *ЛОШЕ ЖВАКЕ* ТАРЕ ЛЕКИЋ

Представљање књиге песама „Лоше жваке“ Таре Лекић, матуранткиње Карловачке гимназије, одржано је у среду, 15. јуна, у Спомен-библиотеци Карловачке гимназије која је била испуњена публиком. Након промоције књиге професорка Мерима Аранитовић је доделила књиге и дипломе ученицима који су награђени на литерарном конкурс у „Скрати причу“.

О ПРОМОЦИЈИ ТАРИНЕ КЊИГЕ



„Лоше жваке“ биле су у Тариним џеповима током свих гимназијских дана. Сви људи, сва места, све ненадане кише које су падале у протекле четири године уткане су у њих. „Позориште сенки“, „24. мај“ и све остале именоване и неименоване песме представљају исечке из Тариног филма.

На промоцији, она нам је испричала како, када и са којом нумером у позадини су настајале. Причала нам је о својим инспирацијама и својим идејама. Било је веома занимљиво разговарати о свему овоме на један другачији начин. Требало је кроз разговор публици јасно представити идеје збирке, а истовремено одржати опуштеност коју нам је међусобна блискост допуштала. Оно што смо желеле да нагласимо јесте да су Тарине песме јединствене и да им тако треба и приступити. Треба их истовремено читати, слушати и гледати. Оне су текст, мелодија и слика. Својом краткоћом оне остављају простора читаоцу да настави причу и поврати почетке. Оне својим порукама инспиришу. Надамо се да ће вас инспирисати колико и нас.

Исидора Декић



Промоцију књиге „Лоше жваке“ водио је Филип Кузмановић, ученик треће године, а Исидора Декић и Катарина Врховац, ауторка рада који се налази на корицама књиге, разговарале су са Таром Лекић о њеној књизи и песништву. Занимљивим и проницљивим питањима која су осмислиле оне су надахнуто водиле публику кроз језиком уобличен свет песничке збирке „Лоше жваке“.

Филип Кузмановић је прочитао текст „Шетња по нагибу – Тара Лекић: Лоше жваке“, изузетан приказ књиге који је написала професорка Маја Рогач.

Ова збирка песама, којој је додељена друга награда на 23. поетском конкурс у „Десанка Максимовић“, објављена је у

Библиотеци Стражилово у којој се, под окриљем Карловачке гимназије, традиционално издају књиге матураната. Веома пријатној атмосфери допринело је присуство публике коју су чинили родитељи, ученици и професори Карловачке гимназије Љиљана Малетин Војводић, Милица Француз, Маја Стокин, Ирена Станишић, Бранислав Мандић, Ивана Шијачки, Драгана Белегашанин Закић и Мерима Аранитовић. Ауторка рада на корицама књиге је Катарина Врховац. Књигу „Лоше жваке“ приредиле су професорка Маја Рогач која је написала и приказ збирке и била лектор и професорка Јелена Марјановић. Коректуру је урадила професорка Маја Стокин.

УРУЧЕЊЕ НАГРАДА ЛИТЕРАРНОГ КОНКУРСА „СКРАТИ ПРИЧУ”

У оквиру манифестације „225 година Карловачке гимназије” гост нам је био писац Срђан Тешин. Он је одржао и радионицу креативног писања, коју је заједно са њим водила професорка књижевности Љиљана Малетин Војводић. Након радионице расписан је и конкурс за најбољу најкраћу причу на који су пристигла 24 рада, а жири, у саставу, Маја Рогач, професорка књижевности, Данијела Поп-Јованов, професорка енглеског језика и Мерима Аранитовић, професорка српског језика, одабрао је четири најбоља рада. Сви аутори су награђени књигом.

Награђене приче и њихови аутори:

„Гробница за моју муштерију”, Теодора Болдичар, I3;

Прича без наслова, Анђела Пећинар, II6;

„Болно буђење”, Марко Ракоњац, III3 и

„Ноћ”, Ива Закић, IV6.

Награде су додељене након промоције књиге Таре Лекић.

Мерима Аранитовић, проф.



УЧИМО КИНЕСКИ, ЈЕР ИМАМО МОГУЋНОСТ

Поред редовне наставе кинеског језика, у нашој гимназији организују се курсеви кинеских културних активности. За сада ђаци имају прилику да на часовима физичког једном месечно вежбају таичи за баланс тела и ума, а да се на часовима одељењског старешине упознају са културом чаја или националним плесом са лепезом. Ускоро ћемо моћи да сазнамо више о украсном сечењу папира, кинеском сликарству, калиграфији, кинеској музици и везивању чворића.

Од 5. октобра, сваке среде се одржава и почетни курс кинеског језика у два термина, у 12:40 и 13:30, како би ученици, професори, као и сви запослени у Карловачкој гимназији, могли да присуствују настави и да од изворних говорника уче овај језик којим говори петина људске популације. У сарадњи са Конфуцијевим институтом Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, кинеске професорке и лекторке које држе редовну наставу долазе у нашу школу у заказаним терминима како би овим активностима присуствовало што више заинтересованих.



Мирјана Марковић, проф.

Јастог Јоргоса Лантимоса

Сваки филм грчког режисера Јоргоса Лантимоса оставља публику у стању зачуђености. Након филмских остварења *Очњак* (2009) и *Али* (2011) у којима је режисер изградио свој карактеристичан дистопијски стил, појављује се *Јастог* (2015) који дели мишљења публике и критике, те се филм процењује или као бљутав или као свеж и квалитетан. Једино са чиме се сви можемо сложити је да овај филм не оставља никога равнодушним, што је вероватно основни разлог због ког је номинован за Златну палму. Ликови у филму живе по догми која обавезује неопходност партнерске везе као јединог начина егзистенције. Давид (у главној улози Колин Фарел), након смрти жене има пред собом одређено време да пронађе другог партнера. У супротном, претвара се у жељену животињу. Он бира јастога, с образложењем да је то животиња која дуго живи, корисна је и воли воду. Иако покушава да нађе партнера, веном схвата да то није могуће. У првој половини филма доминира пластичан приказ људске прилагодљивости и послушности, као основног услова за опстанак. Давид се побуњенички супротставља систему и бежи у шуму у којој се налазе сви људи „без сродних душа”. Међутим, ни у овој заједници главни лик не успева да се снађе, јер упада у још екстремнији систем правила која налажу да се не сме имати сродна душа. Појављује се Рејшл Вајс која се заљубљује у Давида, као и он у њу и њих двоје полако почињу кришом да граде своју везу. Долазе у многе опасности разоткривања њихове љубави и у једном трену лепа Рејшл губи вид. Пар бежи у град како би се заштитио. Али, Рејшл је слепа, што значи

да по правилу „сродних душа” по ком партнери морају да буду компатибилни, и Давид треба да се ослепи. Да ли је спреман да зарад љубави осакати чула? Последња сцена оставља гледаоца у стању запитаности. Да ли љубав постоји? Да ли је и љубав само део стратегије за опстанак људских бића? Овај филм преиспитује границе љубави, усамљености, потребе за заједницом и бунта против друштвених норми. Приказом блиске будућности, мешањем апсурда и надреализма, подсећа на најбољу комбинацију Кафке и Буњуела.



Текст и фотографија: Савина Смедеревац IV₅

СЕЋАЊЕ КАРЛОВАЧКОГ ЂАКА

Школа коју сам похађао у периоду 1978-1982. године носила је назив: *Центар за образовање кадрова преводилачке и културолошке струке и заједничко средње васпитање и образовање Карловачка гимназија*. Иза овог застрашујућег, бирократског назива крила се наша гимназија. Назив смера је био Организатор културних активности. Разредни старешина била нам је професорка српскохрватског језика и књижевности Мирјана Дрча.

Матурирао сам са темом „Сликарство Саборне православне цркве у Сремским Карловцима”, из предмета ликовна уметност који је предавао уважени професор и уметник Ратко Гикић. О делима Јакова Орфелина, Теодора Крачуна, Паје Јовановића менторске разговоре смо водили у школи, у шетњама кроз Карловце или седећи на клупама у центру. Тихо и ненаметљиво, какав је био, професор Гикић ме је усмеравао на путовању кроз свет уметности чији је величанствен део био удаљен само педесетак метара од гимназије. Као „организатори” ишли смо на праксу у СНП, „Бен Акибу”, Трибину младих, новосадске галерије, биоскопе, на концерте. Водили смо и дневнике праксе који су често били само усмено представљени. Како у таквој школи да буде тешко и незанимљиво? Часови су се после уводног дела претварали у дискусије у којима су наставници били модератори, старије, искусније колеге. Оцене нису биле важне, иако је било свакаких.

Било је и бежања са часова, седења у „Мињону”, „Крчагу” (данас се та места другачије зову), одлазака у Дворску башту, на Стражилово. Кад је било лепо време петком, обавезно, после часова, узимали бисмо гитару па правац на чарду уз Дунав. На чарди су се добијали „допунски” часови и поправљале слабе оцене.

Издавали смо и лист нашег разреда због чега смо, накратко, били „у казни”, радили прилоге за „Бранка”, доста читали и дружили се, организовали концерте у Гимназији. Због једног организовања концерта сам добио укор наставничког већа. Било је заслужено!

Након гимназије сам уписао Филозофски факултет у Новом Саду, смер психологије и 1989. године дипломирао. Годину пре студија сам провео у ЈНА што је била „природна појава” у то време.

МАТУРАНТИ ИГРАЛИ ПРЕДСТАВУ „ДАРОВИ МОЈЕ РОЂАКЕ МАРИЈЕ“

На традиционалној манифестацији „Настасијевићеви дани“ у Горњем Милановцу, 8. октобра 2016. године, глумачка трупa из разреда IV5 извела је представу „Дарови моје рођаке Марије“ по истоименој причи Момчила Настасијевића.

Идеја о драматизацији настала је на једном сасвим обичном часу књижевности, и, за мање од недељу дана, режисерка Савина Смедеревац успела је да осмисли представу као огледало народне фантастике у коју је укључила и свевремену друштвену критику. На самом крају школске 2015/2016. године, ученици су премијерно извели ову представу у Карловачкој гимназији која је била хуманитарног карактера.

Сама прича је налик хорору, с елементима народних веровања и сујеверја, а креативност режисерке и убедљива интерпретација глумаца очарали су и заинтригирали локалну публику.

Пет месеци касније, трупa добија прилику да свој таленат прикаже пред публиком која врло добро познаје дела Момчила Настасијевића. Сада већ матуранти, позвани су као почасни гости на „Настасијевићеве дане“ – манифестацију која се сваке године одржава у родном граду великог писца, Горњем Милановцу.

Након напорног пута до Горњег Милановца, ученици су се коначно и лично упознали са својим вршњацима из гимназије „Таковски устанак“, који су им такође били и домаћини. Домаћини су своје госте провели кроз град, показали им важне споменике и културна места, а после целодневног програма и представе, глумци су могли да се опусте у ноћном изласку.

Наши талентовани матуранти су се из Горњег Милановца вратили само с најбољим утисцима, новим и корисним искуством, новим пријатељствима, а такође су оправдали и висока очекивања публике Горњег Милановца. На фотографијама се налазе Сергеј Дишпитер, Милица Драган, Ивона Ференц, Теодора Милосављевић, Николина Јовић, Нађа Јовић, Сара Крушић, Милена Илић и професорка Јована Реба. Ауторка фотографије на којој су Сергеј и Драгана је Савина Смедеревац.



Николина Јовић IV₅

Фото: Александра Хорњак

Радио сам као васпитач у предшколској установи, музичар (и данас) да бих од 1995. почео да радим као клинички психолог у Клиничком центру Војводине. Након две године рада у Клиници за психијатрију наставио сам са послом у Клиници за медицинску рехабилитацију КЦВ, где и сада радим.

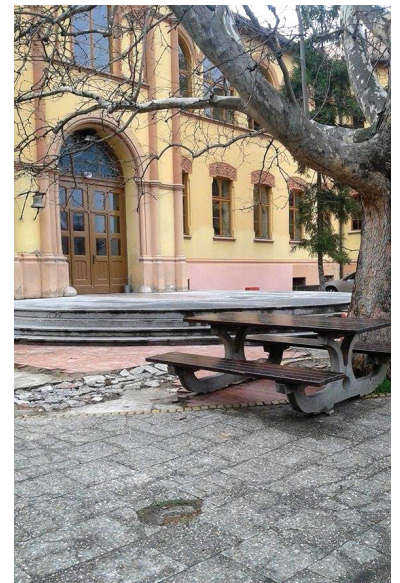
„Немојте мислити да сте психолози зато што сте завршили факултет!“ Често се сетим речи професора опште психологије Предрага Огњеновића. „Факултет је само упутство за коришћење литературе“. Двадесет година клиничке праксе је потврдило његове речи. Хуманистичко усмерење и основе вештине комуникације са људима стекао сам, у то сам дубоко убеђен, у Карловачкој гимназији.

Неки од мојих драгих професора нису више са нама. Са неким сам и даље пријатељ и виђам се или дописујем преко Фејсбука јер су негде у „белом свету“.

Рођени сам Карловчанин и сваког викенда одем до центра, на кафу у „Белило“, прошетам се са породицом „старим стазама“: Стражилово, Дворска башта, Дунав.

Терка и данас тркне у двориште Владичанског двора, где се, не тако давно, играла са карловачким клинцима. Има 13 година и једну жељу – да упише Карловачку гимназију.

Недељко Платиша, генерација 1982.



ДЕБАТЕ НА САСТАНЦИМА АСТРОНОМСКЕ СЕКЦИЈЕ

На часовима астрономске секције, под руководством Љиљане Радисављевић, редовно се одржавају дебате у којима учествују ученици прве и друге године Карловачке гимназије. Они могу да изразе своје мишљење и ставове о свим нерешивим физичким појавама, научним мистеријама и заблудама, или о питањима која су потонула у заборав.

Прва дебата је одржана 23.09. на тему:



Да ли је Земља равна плоча? а такмичиле су се екипе Равноземљаша и Округле Земље (у овој екипи је учествовала и професорка физике Јасмина Поповић) и, након велике борбе различитих мишљења, супростављених ставовова и добрих аргумената, победила је екипа Округле Земље. Тако је одлучио жири у саставу Александра Голубовић и Ненад Улемек, ученици I3 одељења, и професорка географије Љиљана Радисављевић. Међутим, здушним гласањем публике убедљиву победу је однела екипа Равне Земље. Следећа дебата ће бити одржана 21.10. у 19 часова, на тему: *Да ли је космичко зрачење штетно?*

Поздрав!

Љиљана Радисављевић, проф.

БРАНКОВО КОЛО СЕ ПОНОВО ВИЛО

Пригодном беседом о Бранку Радичевићу песник Радомир Андрић, свечано је отворио јубиларно 45. „Бранково коло“ у Карловачкој гимназији, 9. септембра 2016. године. У наредних десет дана, од 9. до 19. септембра, Карловачка гимназија била је домаћин великом броју гостију који су присуствовали филозофским сесијама и сусретима са песницима. За професоре и ученике нарочито је била значајна пројекција видео-снимка са гостовања Борислава Михајловића Михиза на Бранковом колу, чувеног ђака Карловачке гимназије, из давне 1991. године. Веома инспиративне за наше ученике биле су беседе младих добитница „Бранкове награде Матице српске“, које су са ентузијазмом говориле о заносима и задовољствима која произилазе из бављења српским језиком и књижевношћу, као и сесија „Хришћанске теме“, на којој су гости били академик Владета Јеротић и јеромонах Клеопа Стефановић. Ипак, најсвечанији догађај било је Затварање „Бранковог кола“, када смо угостили госпођу Љиљану Петровић, певачицу забавне музике, композиторку и ауторку хаику поезије, којој је свечано уручена „Велика повеља Бранковог кола“ за целокупан уметнички рад. Том приликом наступио је Хор Карловачке гимназије, који предводи проф. Растко Павлов, а песничке дарове публици су поклониле наше ученице-песникиње. Наиме, своје стихове говориле су песникиње Тара Лекић, бивши карловачки ђак, данас студенткиња Филозофског факултета, Франциска Боос, и Анастасија Бијелић, добитница прве награде за младе песнике „Десанка Максимовић“.

Ивана Шијачки, проф.



Фото: Ведрана Врцељ

ПОД КАРЛОВАЧКИМ КРОШЊАМА

Пре безмало четири деценије била сам неко други, и говорити сада о свом ђачком добу значи изрећи мисли отежале од наслага времена. Како начинити прелет над својим животом (или – пролет кроз њега), ослобођен од трагова које је свако потоње искуство дубоко усецало? Стога, можда, треба рећи само то да тада нисам знала колики је благослов била могућност да растем под карловачким куполама, торњевима, крововима и крошњама, да ме кроз прву младост воде Боба и Милан и да се у окриљу новог-старог „Бранка“ учим „плетенију словес“ и оштрим своје младо песничко перо... А сада знам.

Гимназијско звоно

Митрополит један, блаженопочивши,
Први је, сневајућ, чуо његов звон.
И Козачински, у Карловце крочивши,
Препозна му далек, још неслишив тон.

И Сабов Димитрије о њему сновиде,
Његов ехо усни и Патријарх Герман.
Звуке му немуште, тајне, магловите
Снио је и прота митровачки, Стеван.

И још много пре но што су се чули
Његовог одјека гласи танковити,
Приснише се они мештру Партош Ђули.
Што се сновидело – морало се збити.

И збило се тако. Кроз векове бјло
Звоно досањано, врх дворишта стара.
Патином засвагда клатно закучило
Место где се јава са сном разговара.

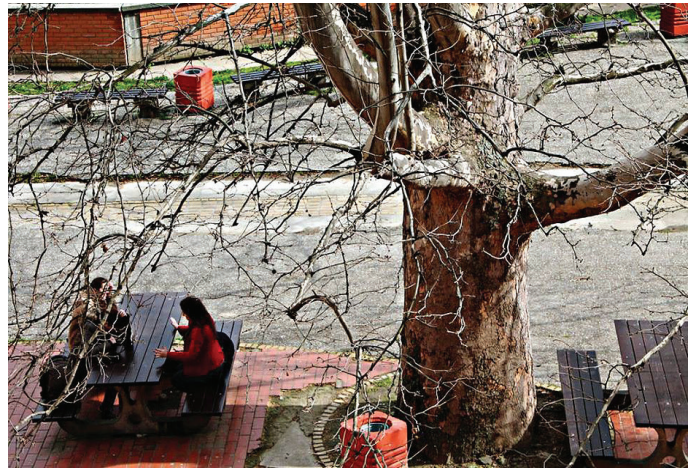


Фото: Маша Вујиновић

Платан

Под овај је платан црквени увек све могло стати –
И светлост октобарских позних златодневица,
И свака кап јесење сребрне благодати,
И уштап, и Лунина четврт, и звезда – пратилица.

Под мрежом паучине, под сенком златолиственом
Немушто бива изрециво, речено бива многозначно,
И што се не може збити ту постаје тако бивствено,
Далеко бива дохватно, а вечно постаје – коначно.

Све што је икада било карловачко, фрушкогоро,
А што је могло бити у песму саденуто,
Ту има своју сенку, стих на стаблу белокором,
Па увек изнова пева у лисју опалом, жутом.

Грањем се небо гнездило, на њем се птице јатиле,
И ветрови се дунавски са облацима гонили.
Од месечине у наручју ту су се руке златиле,
Од ниске звезда под грлом ту су осмеси звонили.

Милена Алексић,
некадашњи ђак
Карловачке гимназије

225 ГОДИНА СПОМЕН-БИБЛИОТЕКЕ КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Карловачка гимназија ове 2016. године прославља 225 година постојања и рада. Заједно са њом, као најстаријом гимназијом код Срба, јубилеј дели и најстарија школска библиотека. У првом извештају (Програму) Карловачке гимназије за школску 1853. годину, наведено је да је са оснивањем гимназије основана и њена библиотека са невеликим фондом од 319 књижних јединица. Од 1853. године, када се у гимназији поред немачког и латинског почео примењивати и српски језик, куповином и даровима, библиотека је стекла фонд од 2551 књиге.



Тржишна вредност књига је у то време била висока. Зато је сваки поклон те врсте био злата вредан. Штедри дародавци су најчешће били директори, професори и бивши ученици, а потом и имућни грађани, пријатељи гимназије, научна друштва, издавачи и књижари. Већина дародаваца је имала потребу да се својим посветама угради у ово племенито гимназијско здање.

Спомен-библиотека је настала спајањем професорске библиотеке, основане када и гимназија, и ученичке, настале 1871. године. До 1921. (када је гимназија подржављена) у сваком Извештају о раду Карловачке гимназије уредно је навођено које су књиге у тој години набављене за библиотеку и какво је бројно стање фонда. У више наврата, током ратних година, фонд је био девастиран.

Данашњи укупни фонд Спомен-библиотеке садржи 18198 књига и 8481 примерак периодике и разних часописа. Данашњи изглед библиотека је добила 1967. године, заслугом и иницијативом Покрајинског завода за заштиту споменика културе. Просторије су адаптиране у таквом стилу да не одударају од унутрашње архитектуре школе. После тога уследило је сређивање књижног фонда. Најзаслужнији у овом врло деликатном послу били су најстручнији библиотекари Матице српске, на челу са Иванком Веселинов, која се у своја два стручна прилога из 1966. и 1985. бавила утврђивањем стања библиотечког фонда. Пројекат и план рада за систематизовање и обраду књига дала је Мара Тодоровић, библиотечки саветник, са још тринаест најстручнијих библиотекара Матице српске.

Пројекат рестаурације и библиотечке обраде Спомен-библиотеке спроведен је веома успешно у периоду од 1988. до 1991. године, уочи обележавања двестогодишњице од оснивања гимназије.

Књижни фонд је превентивно заштићен и дезинфикован адекватним средствима. Нарочита пажња је посвећена групи од 1000 највреднијих и најстаријих књига. Фонд је добио именски и предметни каталог. Инвентарисан је и темељно рестаурисан. Каталог је урађен према међународним стандардима, са ознакама ISBD(M) за новије књиге и ISBD(A) за ретка издања.

Своју репрезентативност пре свега дугује највреднијим примерцима из фонда. Издвајамо: *Зборник Божидара Вуковића* из 1539, *Четворојеванђеље* из Мркшине цркве 1562. године, *Граматика* Мелетија Смотричког 1721. и 1755. године, *Стематологија* Христифора Жефаровића из 1741. *Вјечни календар* и *Искусни подрумар* Захарија Орфелина, 1783. *Совјети здраваго разума* Доситеја Обрадовића из 1784, *Историја разних славјанских народова, најпаче сербов, хорватова и болгарова* Јована Рајића 1794-95, прва и рана издања Шилерових и Гетеових дела, *Die bibel* са илустрацијама Гистава Дореа. Као најзначајнији историјски извор за проучавање

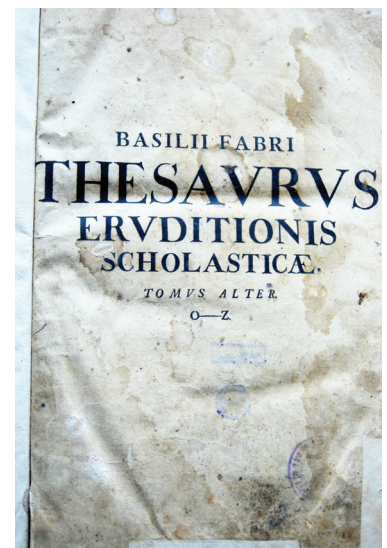




Фото: Савина Смедеревац

БРАНКОВА ЧИТУЉА

Читуље су стари диптиси – црквени поменици за мртве, првобитно начињени од дрвета или пергаментна. Временом су прешли у приватну(породичну) употребу. Називају се читуље зато што се из њих читају имена мртвих на заупокојеној молитви у храму или на гробљу. Данас читуље нису више од дрвета или пергаментна, то је књижица са крстићем испод којег се наводе имена свих умрлих сродника.

У читуљи се наводе датуми упокојења, а негде и главне карактеристике личности упокојеног. Покаткад чак и важни догађаји из живота – на тај начин прерастају у својеврсне мале породичне историје. Читуљама се поклања посебна брига. Чувају се обично поред славске иконе, одакле се узимају у случају смрти сродника и на задушнице, када их обично носимо у храм или на гробље, где их за време парастоса предајемо свештенику „ради помена” – читања имена. Читуља се отвара са великим поштовањем, уз осећивање крсним знаком, уз целив и молитву. Читуља нас подсећа на наше најближе упокојене сроднике и даље претке. Она чува од заборава наше порекло.

Чувајући успомену на славног песника Бранка Радичевића и његову породицу, Карловачка гимназија је у својој Спомен библиотеци, поред дела која су га прославила и богате библиотеке Теодора Радичевића, сачувала Читуљу Бранка Радичевића и сродника. У маленој књизи стоји:

Помјани Господи душу усопших рабов Божијих

Теодора
Бранка
Стефана
Ружице

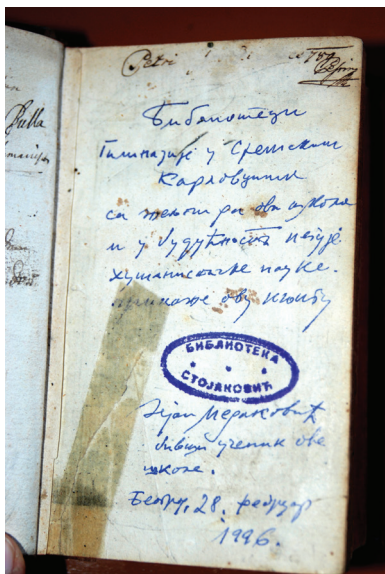
Решењем гимназијског патроната од 7. марта 1906. наложено је да се парастос организује сваке године у суботу, након 2. маја, када је умро Теодор Радичевић. Као најближи сродници породице Радичевић, негујући успомену на великог песника, сваке године на дан његовог рођења, 15. марта (по старом календару), Света црква спомиње у својим молитвама најпознатијег ученика Велике српске православне гимназије карловачке. Нека Господ прости душу његову и свих његових сродника.
Амин!

Дејан Ђурђевић, проф.

историје Карловачке гимназије, у витринама библиотеке се чува 4624 гимназијских извештаја из различитих годишта, потом извештаји гимназија и средњих школа из Аустро-Угарске и Србије. У фонду се налазе периодична издања часописа свих најважнијих научних друштава деветнаестог века. У библиотеци су сачувани сви уџбеници којим су се ученици служили од оснивања гимназије, па до 1921. године. Књижни фонд се налази и у централном каталогу Матице српске.

Последња књига која је нашла своје место у библиотеци била је поклон академика Дејана Медаковића. Овако је срочена посвета: Цицеронове беседе из 1757. Нирнберг. Библиотеци Гимназије у Сремским Карловцима, са жељом да ова школа и у будућности негује хуманистичке науке, прилаже ову књигу Дејан Медаковић, бивши ученик ове школе. Београд 28.02.1996.

Дејан Ђурђевић, проф.



КРАТКА ИСТОРИЈА КАТИХЕЗЕ У КАРЛОВАЧКОЈ ГИМНАЗИЈИ

Када је знаменити карловачки митрополит Мојсије Петровић почетком 1728. године у Сремским Карловцима отворио Славено-латинску школу да би, како је говорио, подигао народ „из таме незнања“, у наставном плану, међу предметима, своје место су имале и богословске науке: догматика, моралка (етика) и црквено право. Митрополит је желео да школа постане расадник образованих и спремних људи за многа звања, а на првом месту учитеља и свештеника. Његов наследник на трону карловачких митрополита Вићентије Јовановић, незадовољан радом школе и њеног професора Максима Суворова, довео је из Кијева руске учитеље. Предавали су словенски и латински језик, филозофске и богословске науке. Даљи развој просвете у седишту Карловачке митрополије ишао је потом у правцу настанка чувене Латинске школе митрополита Павла Ненадовића (1749–1768). Овде већ наилазимо на прве извештаје о практичној верској настави ђака. Школа је имала два степена, нижи и виши. Полазници виших разреда, према распореду часова, свакодневно су у 10 часова одлазили у храм на службу. Недељом пре подне, до почетка Литургије, учили су катихизис. Тумачили су дела ученог богослова XII века блаженог Теофилакта, охридског архиепископа, библијску историју и разговарали на латинском и немачком језику. О већим празницима ђаци су такође одлазили на богослужења. Настава је обустављана од Велике среде до Трећег дана Ускрса.

Карловачка гимназија, основана у време карловачког митрополита Стефана Стратимировића 1794. године, имала је вероипосведни карактер. Школом је управљао патријарх, црквени поглавар свих православних Срба у Аустро-Угарској. Похађање цркве сматрано је саставним делом наставе, а већи део ђака настављао је школовање у богословији. Из тог времена познат нам је и први предавач Науке хришћанске, како се у почетку тај предмет називао. Био је то Стефан Урошевић, парох карловачке Горње цркве. Према тексту

најстаријег наставног плана из 1796. године, сврха гимназијског образовања је да ученици постану корисни грађани и добри хришћани. Катихизис су предавали у свим граматикалним и вишим разредима. У дисциплинским правилима „Summa legum iuventuti Gymnasii Carlovitiensis observandum“ (правила су важила од 1799–1883. године) прописано је да чим се недељом и празником огласи школско звоно, сви ученици су долазили у школу. Вежбали су црквено појање, а потом присуствовали Литургији у Саборној цркви. Ђаци из Карловаца похађали су недељна и празнична богослужења и на школском распусту.

Према наставном плану с почетка XIX века, настава из свих предмета имала је исти циљ: да се у свакој научној истини, у свакој природној појави, прослави име Божије. Од



школске 1814/15. веронауку су, у прва три граматикална разреда, бесплатно предавали богослови, а у 4. граматикалном и такозваним разредима човечности, карловачки пароси и њихови капелани. Таква пракса је остала све до 1870. године. У класификационим протоколима из школске 1817/18. године помињу се имена првих богослова катихета: Василије Лазић, Лазар Михаиловић, Стефан Јосић, Григорије Ковачић и Тимотеј Милашиновић. Међу предавачима су и Павле Јовановић, потоњи Петар, епископ Горњокарловачки и митрополит у Србији. Гимназију и богословију завршио је у Карловцима а филозофију у Сегедину. За професора у Гимназији

постављен је школске 1820/21.

И према Наставном плану директора Јакова Герчића, хришћанску науку слушају, по два часа недељно, гимназијалци свих шест разреда. Од школске 1853/54 до 1859/60. забележено је да је веронауку предавао Теофан Живковић, горњокарловачки епископ и један од најбољих беседника XIX века. За овај наставни предмет везују се још и следеће познате личности Карловачке митрополије: Иларион Руварац, Василије Николајевић, Василије Константиновић, Герман Опачић Василије Латинкић, Лукијан Богдановић, Иринеј Ђирић... Ученицима римокатоличке вероисповести хришћанску науку су предавали жупници и њихови капелани. Патријарх Самуило Маширевић редовно је присуствовао испитима из хришћанске науке, филозофије, латинског језика и историје.

Све до половине XIX века, ученици су са својим професорима у храму редовно присуствовали вечерњу, о већим празницима и јутрењу, а недељом и празником Литургији. Професор, одређен да води ђаке у храм, брину се о реду и дисциплини и обавезно је присуствовао катихизацији. Патријарх је понекад ослобађао професоре од обавезе похађања цркве, обично за време Божићних празника. У другој половини XIX века попустила је ревност професора, па патријарси Георгије Бранковић и Лукијан Бранковић више не инсистирају на њиховом редовним похађању служби. Ученици римокатоличке вероисповести ишли су, изузев недеље и празника, свакодневно у пола осам ујутро на кратку службу. У вези са веронауком забележено је да од 1859. године карловачки ђаци одлазе на Видовдан у Раваницу (Врдник) на поклоњење моштима Светог кнеза Лазара. Ову праксу благословио је патријарх Јосиф Рајачић, на молбу директора Јована Пантелића. У време директора Стевана Лазића ученици, такође, редовно похађају богослужења. Током Ускршњег поста, сваке среде, а понекад и петком, одлазили су на службу часова. Поред редовне катихезе, катихета је недељом и празником ђацима држао краћа верска предавања – ексорте. Посебан учитељ, најчешће професор из богословије или богослов, учио их је црквеном појању. Обучени у стихаре активно су учествовали на богослужењима као свећеносци, појци, рипидаши и помажући у олтару свештеницима. У годишњим извештајима школском Патронату, директор је морао да напише извештај о владању и раду професора у школи, колико су често похађали службе и да ли су се причестили у Божићном и Васкршњем посту. Званично, први катихета, кога је Патронат изједначио у плати са другим професорима и добио титулу професор катихета био је Иван

Маширевић. У Карловачкој гимназији служио је од 1895. до 1911. године. Последњи катихета Карловачке гимназије био је Григорије Микић, изузетно образован човек и одличан професор. Веронауку је предавао од 1912. до почетка Другог светског рата, када је овај предмет укинула нова комунистичка власт. Након више од пола века, верска настава је 2001. године враћена у образовни систем Републике Србије, као изборни предмет са описним оцењивањем. Данас у Карловачкој гимназији верску наставу, од првог до четвртог разреда, похађа 241 ученик.

Ђакон Петар Николић, катихета



Текст рукописног ПСАЛТИРА, 16. век
(Фонд Спомен-библиотеке
Карловачке гимназије)

Фото: Дејан Ђурђевић, проф.

Фото: Мина Докић



Дамир Малешев

НЕКАД И САД

Дамир Малешев
Бранкова награда за поезију
Из „Бранка“ новембар 1986, бр. 27

XIII ПРВА НОЋНА ПЕСМА

безнадно жање, а устеже се да проси
вепар у моме длану, ветар замољен трипут
у спарне ноћи кад сам пробуђен успут
к'о врео камен обећан мамурној роси

јуче сам прошао пругом, овај изгладнели пут
што као улична мачка нејасне светлости носи
киснуо је капутом, презнојан облачни скут
мрачан од штофа, ноћу смо опасно боси

климнемо утегом мозга као у манастиру
гличане мермерне плоче, свеже од воска и гнева
грубог панцира на кожи, срце нам у сафиру

жели тај гутљај што боли ланцем у грлу гангрене
а пси и змије у глави загрљај тешке мигрене
тамјаном поражен светац у знаку Бика пропева

XIV

КАД НЕДОСТАЈЕ МИ

тамјаном поражен светац у знаку Бика пропева
месеца песму између твојих груди
моја бакарна боја језиком врелим заруди
твоју беоњачу, бура од угриза сева

реч ми у филтеру таме додир од прстију исмева
на твоје торзу што ме до немоћи слуди
као једрењак, заувек уткан у спруди
тај чудни нектар из наших прашума лева

свитањем ниси питала за моје песме
ја ћу ти рећи, у њима превише рака
открито стоји, значи и тражи, а не сме

јер све сте живе, можда је проклета свака
тражио сам свој поглед у стаклу искрене чесме
бачен пред око, то није поглед јунака

СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Пребивати у близини божанства
И бити ганут суштином ствари,
Јесен наслутити шестим чулом
На клупи под липом у Сремским Карловцима.

Присећати се Бранка, младости његове рујне
Непоновљивог сјаја; бити са обе стране
Кристалне решетке сна,
и сачувати заувек
Последњу реч што догорева

На једној клупи под липом
У чаробним Сремским Карловцима.

јесен 2016

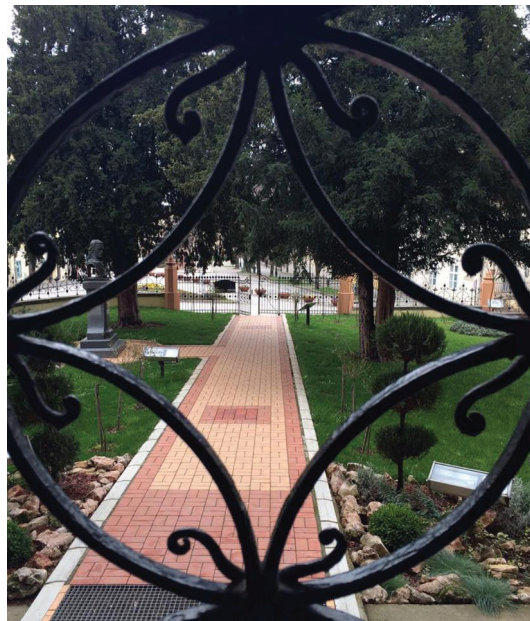


Фото: Гала Мрваљевић

КАРЛОВАЧКИ ЂАЦИ

Фотографија из 1986. године:
моја улога чаробњака у
представи у Карловачкој
гимназији.
Колумна из „Дневника“...
Волео бих, ако имате
времена, да је прочитате.



Младе колеге су ме подсетиле да Карловачка гимназија слави 225 година, а следеће године моја генерација слави тридесет година од матуре. Карловачка гимназија је једина школа у којој сам био „вуковац“. У „шуварици“ нисам био способан за дуално образовање, да будем и брусач и глодач, једноставно, рођен сам само да бих био новинар и апсолутно ништа више. Таква ми је судбина и карма. Карловачка гимназија је у мени препознала тај таленат. Писао сам за лист „Бранко“. Писао сам афоризме, хумористичке текстове, колумне. Писао сам и сценарије за хумористичке позоришне представе. Једна је чак и била пародија на телевизијски дневник. Био сам ТВ коментатор и написао текст како је „Аутобус наша славна прошлост, сурова реалност и најгора будућност“. Наравно, то је била вечита карловачка тема – путовање „аутобусом хармоником“ у гимназију или стопирање. Имитирао сам и водитеља „ТВ дневника“, а на крају су ме моји школски другари који су глумили контролоре изнели из дворане. Баш зато што сам био ђак престижне гимназије, учествовао сам у емисији која се бавила афером која је настала због наводне наци-журке у Сарајеву. И данас ме је блам да било коме покажем тај снимак због силних бубуљица које сам имао. Али Исидора Бјелица, која је видела тај снимак, каже да сам тада био фаца. Не знам, онако жгољав личио сам себи на комбинацију штркљастог Масима Савића и коврцавог Жељка Бебека. Засада немам ниједну тако аутентичну слику да вам поставим, само неке приближне, али шта је циљ ове колумне него да насмеје и разбуди машту? У Карловачкој гимназији смо научили да мислимо, да анализирамо јавну, културну и политичку сцену. Иначе, добар сам организатор у свом послу јер сам завршио културолошки смер – организатор културних активности. После таквог сјајног образовања лако је било уписати Факултет политичких наука, смер новинарство и после га завршити са оценом 9,60. До те гимназије сам се тражио и ко сам и шта сам. Ту сам упознао моје најбоље пријатеље у животу, ту сам и срео моју куму која је заправо мој кум. У Карловачкој гимназији смо уз гитару стално певали „Азру“ и Џонија Штулића, ЕКВ, али смо знали да запевамо и „Злато моје, сунце моје, моја последња и прва љубави“ у стилу еуфоричне Терезе Кесовије. Ишли смо стално на Сајам књига, у београдска позоришта... И тада је за нас тинејдере био прави шок кад смо видели Бранислава Лечића голог у представи „Буђење пролећа“. Једноставно, знате какав вам је био самоуправни социјализам, тамо се голотиња могла видети само у филму „Лепота порока“. Нама је у гимназију долазила Јадранка Стојаковић да нам пева „Све смо могли ми“ и долазио је Душко Трифуновић да нам рецитује „Шта би дао да си на мом мјесту, да те мрзе, а да ти се диве“. Много смо читали, писали, разговарали, филозофирали.

Ако у свему што радим има неког шарма, неке носталгије, знајте да је за то заслужна и та престижна школа. И зато химна Карловачких ђака каже: „Ал’ на свету ништа није трајно, све пролази, свему дође крај, људи се састају, воле и растају и на крају сваки је опет сам. Али ми смо Карловачки ђаци, успомене враћају нас ту, ми се састајемо, волимо, не растајемо и на КРАЈУ НИКО НИЈЕ САМ“.

Савет младима

Сам пут Сремских Карловаца и гимназије ће вас разбудити и продуховити. Ако не знате куда у ова прилично јефтина и шугава времена, покушајте да упишете школу са традицијом. Можда нећете бити новинар, писац, академик, али гарантујем да ћете бити срећан човек као што сам ја!

Александар Филиповић

Текст је преузет из дневног листа *Дневник*.

Horus

(тема са писменог)

„Колективни орган функционише савршено. Задирујући дубље у све комплексније ћелије већ устаљеног система, наилазимо на искварене темеље. Ако боље сагледаш овај сат, рече човек, видећеш да он заиста ради, и да показује неко време”. Седећи тихо и непомично, момак је посматрао како се казаљке крећу у неком необичном ритму, сударајући се и преплићући готово непрекидно. Покушао је да одгонетне тај необични чин, преиспитујући своје досадашње знање. „Али ја не знам ништа о сатовима!” – прогунђа младић. Имао је крупне плаве очи, засукано школско одело, на грудима је имао значку „Прва пролетерска”. Скоро да је прошло девет, али он то није могао да зна. „Видиш, Андру” – обрати му се поново старији човек – „овај сат скоро да ради савршено, али ако погледаш мало боље у само једну казаљку схватићеш да она иде у назад. ”Андру се примиче великом зидном сату и поче да посматра. И заиста, казаљка као да се трудила да заустави време. „Али како онда овај сат ради?” – упита момак. Старац поглади проћелаву главу и загледа се у даљину. На високом плафону стајао је Наполеонов лик. Људи су морали неке да се диве и често су величали историјске личности. Но, они чак нису ни били у Француској, опет, то је нека сасвим друга прича. „Сатови су ту да нам показују време” – проговорио је, а младић климну главом као да се први пут упознаје са изумом, одобравајући сваку реч. ”Свака казаљка појединачно ради управо оно што и треба да ради, чак и заједно оне опет показују време. ” Полако је почео да обилази око галерије. ”Но, иако оне раде оно што треба да раде, иако овај сат функционише беспрекорно” – упути оштар поглед ка младићу „чак иако овај сат ради беспрекорно, нико никада помоћу њега није стигао на време.” Андру се на те речи замисли. Човек је можда заиста имао право. Магла се полако спуштала са прозора. „Свака наша институција је казаљка, сама по себи, која вуче нити времена, свака на своју страну право онако како њој одговара. И свака, готово свака, уопште не мисли о глобалном часовнику” – ту застаде покрај једног портрета, „и сви тада постају робови времена које су сами створили, а које је сасвим немогуће променити. ” „Због чега је то тако Андру?” – упита човек. Андру није знао одговор, никад га то нико до сада није питао. „Зато што свака казаљка, свака минута, сваки зупчаник кварно раде и нико, заиста, не служи својој сврси” – каза. „Зато ми не можемо ништа да променимо, нисмо свесни да ли уопште каснимо,

баш зато што сви касне. „Дуго су после тога остали у тишини, сваки размишљајући о речима оног другог. „Како бисмо могли то да поправимо” – упита младић. Старац га погледа и кроз смешак одговори: „Тако што ћеш прво поправити свој, Андру. Управо касниш.”



Ивана Гас

Бојана Пјевалица IV₂

Цртеж: Ивана Гас II₅

Теодора Болдичар II₃

СВАЧИЈА ИМАГИНАЦИЈА

Теорија самог,
постојања реалног.
Јесте могућност,
губљења тог истог.

Право корачамо,
са немим осмехом бола.
Док страх,
на уснама игра нам.

Тих и празан поглед,
у срце,
попут мача,
пробада све.

Поручује да,
имагинарно,
наше је,
ваше је,
њихово је.

Свачије.

Milana Terzić II₂

ILLUSIONS

let's break this down
i'm sick and tired
having middle age crisis
at fifteen
show me some skin
so i know it's real
this time
and don't think you can fool me
chasing clouds and cars
rivers
i'm not gonna die in your arms
tonight
or ever
and i hate to see you cry
when it's all lit up
and we could be chasing dreams and
days
and stars
the moon runs away
and we stay the same
'til we burn down the flames
and they die
to their own dust
and ash



Фото: Андреа Попов Милетић

Dimitrije Mašković III₄

ORPHEUS IN HADES

Trough the dreaded halls
of a lonely hell
echo wailing souls
who forever here will dwell
On the river Styx
the boatman Charon rides,
horrid,wicked,pale
with fire in his eyes
With him sails Orpheus
singing hymns to love
Who came to the Underworld
to find his long lost dove
And to the king of Hades
Orpheus will tell
The story of a muse
who to his clutches fell
Although he unbound her
sorrow fills his heart
for the poet's hesitation
tore their hearts apart.

Фото: Сандра Урбан, проф.



ПОЕЗИЈА

Анастасија Бијелић IV₄

ЗОВИ МЕ

зовем те јер постоје ствари које желим да
знаш

боље сам,
скратио сам косу и купио нову кошуљу
бела је
има црне туфнице и црне дугмиће
не личи на мајицу

боље сам,
лакше устајем из кревета и туширам се
редовно
имам нови сапун
мирише на еукалиптус и ананас
узбудљиво је

боље сам,
једем три пута дневно, некада и више
не само нудле
твоја шака више не би могла да обухвати
моје бутине
нисам толико мршав

боље сам,
спавам више од два сата ноћу
некада успем
да одспавам у бусу док идем на посао или на
каучу
немам подочњаке

боље сам,
моје руке нису прекривене отвореним
ожиљцима и опекотинама
не пушим
све старе ране су зарасле и избледеле
кожа ми је мекана

боље сам,
жао ми је јер си кућа коју сам спалио до
темеља
градећи себе
сад знам да људи не могу бити дом
у њима га ни не тражим

јави се јер постоје ствари које желим да знам



ВОЛЕЛА БИХ ТЕ...

веруј ми
волела бих те када бих
знала како да мислим
о боји твог гласа када се смејеш
до крви изгриженим уснама и
сенкама трепавица на твојим образима
волела бих те када бих
знала како да не видим
електроне свих твојих атома
како прелазе са енергетских нивоа
милион пута у секунди и мењају те
волела бих те када бих
знала како да се радујем
твојим кошчатим шакама
полумесечастим ноктима и
младежима на врату
волела бих те када бих
знала како да заборавим
да ће се све твоје ћелије
за седам година променити и
да нећеш бити иста особа
волела бих те када бих
знала да се не плашим
да ћеш се можда једном
пробудити сасвим сигуран
да ти више не треба
веруј ми
волела бих те када бих
знала како да се помирим
с тим да се од сломљеног срца
умире колико и од тумора
да се људи удаљавају
баш као и галаксије
да ништа
ни ти
ни ја
није заувек

Александра Франциска Боос III₆

ПРИЧА

Причам помало своју,
помало свачију причу.
Трагам за неким смислом,
у бесмисленом.

Зато причам причу,
Вашу и моју, пишем.
Не желим славу.
Желим част.

Ето причам помало своју,
помало свачију причу.
Трагам за смислом,
у наизглед бесмисленом веку.

Теодора Болдичар II₃

СВАЧИЈА ИМАГИНАЦИЈА

Теорија самог,
постојања реалног.
Јесте могућност,
губљења тог истог.

Право корачамо,
са неким осмехом бола.
Док страх,
на уснама игра нам.

Тих и празан поглед,
у срце,
попут мача,
пробада све.

Поручује да,
имагинарно,
наше је,
ваше је,
њихово је.

Свачије.

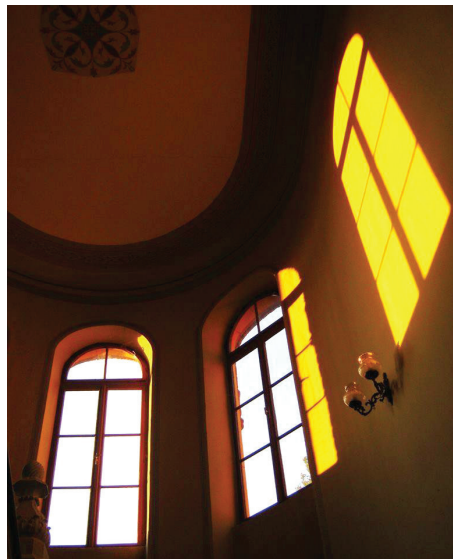


Фото: Итана Кнежевић

Теодора Болдичар II₃

СЕНКЕ

Док кап за капи,
нешто шапуће,
смола се слива,
из душе у тело,
и обратно.

Завесе навучене су,
представа већ дуго траје,
а нико не види,
шта иза збива се.

Мистериозне и мизарне сенке,
плешу уз смрти зов.
Знају да,
спаса им нема,
крај већ ту је.

Отказани су,
планови сви будући,
и пропаст поновна је.

Старац руку дрхтавих,
небо придржава,
али не још задуго.
Слаб је, предуго већ ту је,
И треба му неко,
да замени га.
Пре него,
све сруши се.

Емилиа Паламаревевић IV₁

ПРВИ ДАН

Десетогодишњаци се удварају
По шести пут сам
у бусу данас
Он мисли да не видим
да ме гледа
Од зноја ми се
Скинуо пудер
Она ме одмерава
Вероватно због дужине мајице
И раније данас сам сијала
Али вештачким путем
Професор ког сам срела ме пита
Јесам ли узбуђена
Што је почело
Одговарам му да
Јесам

НОВИ ЕНЕРГЕТСКИ КОНЦЕПТ РАЗВОЈА

Да ли случајно или не, али усвајање заједничке стратегије 195 земаља за смањење емисије угљен диоксида, децембра 2015. у Паризу, праћено је енергетским самитом у Абу Дабију у јануару 2016. И гле чуда, 195 земаља се после 25 година спорења и дебатована сложило да се усвоји заједничка стратегија за очување Земље од климатских промена. Да ли су то економске суперсиле, попут Америке и Кине, чије индустрије почивају на потрошњи огромних количина фосилних горива, коначно схватиле важност очувања природних ресурса? Или је можда нешто друго по среди?

1958. године, научници из Бел-ових лабораторија су уочили ефекат емитовања електрона од стране полупроводника под дејством светлости. Такозване фото-напонске ћелије се од тог доба непрекидно усавршавају. Количина неопходног полупроводничког материјала, као и релативно мала ефикасност фото-напонских ћелија, дуго их је држала у сенци главних токова производње енергије – производње енергије из фосилних горива. Енергетска криза седамдесетих година прошлог века довела је до повећаних улагања у алтернативне изворе енергије, између осталих и у соларне панеле на бази фотонапонских ћелија. Количина скупог полупроводничког материјала (најчешће силицијума) је редукована новим технолошким решењима, док је истовремено ефикасност фото-напонских ћелија унапређена. У периоду од средине седамдесетих година до 2015. године, цена производње соларних панела је опала 30 пута.

Револуционарна вест, обзнањена на енергетском самиту у Абу Дабију је била следећа: цена 1кWh електричне енергије произведене помоћу соларних панела на бази фото-напонских ћелија пала је на 5,84 центи, што је мање од цене исте количине електричне енергије произведене путем сагоревања природног гаса (6 центи). У периоду од 2000. до 2015. године цена производње електричне енергије на бази фото-напонских ћелија падала је динамиком од 11,9% годишње. Велики инвеститори, из земаља богатих сунцем (и нафтом), пребацили су током ноћи своја интересовања на улагање у соларну енергију. Око нафтних бушотина на Арабијском полуострву почела су ницати енергетска постројења на бази фотонапонских ћелија, која напајају нафтне бушотине јефтенијом електричном енергијом.

А шта ће бити са нама, који немамо толико сунца и слободног простора (а ни нафте). Ми ћемо морати да сачекамо још мало, док нанотехнологија не да свој допринос ослобађању енергије из окова фосилних горива.

Нано-кристали нуде решења која ће довести до даљег појефтинјења израде соларних панела на бази фото-напонских ћелија, уз истовремено

повећање њихове ефикасности. Полупроводничке фото-напонске ћелије само мали део спектра сунчеве светлости претварају у електричну енергију. Узрок овога је постојање строго одређене енергије која побуђује кристал полупроводника. Енергија која ће побудити нано-кристале зависи од њихових димензија. Прављењем колоидног раствора металних нано-кристала различитих димензија, добија се могућност да већи део спектра сунчеве светлости буде искоришћен за производњу електричне енергије. Осим тога, фото-напонске ћелије на бази колоидних раствора металних нано-кристала користе знатно јефтеније и доступније материјале од фото-напонских ћелија на бази полупроводника.

И даље остаје проблем годишњег броја сунчаних дана, као и доступних слободних површина за



постављање соларних панела у земљама северних предела. Нанотехнологија и овде нуди решење. Уместо да се постављају широм света, соларни панели би се постављали тамо где има највише сунца и најмање плодне земље – у пустињама, а затим би се кабловима, начињеним од карбонских нано-цевчица, произведена електрична енергија дистрибуирала широм света. Карбонске нано-цевчице, још један продукт нанотехнологије, имају готово непојмљиве механичке, електричне, термичке и оптичке особине. Наиме, карбонске нано-цевчице показују механичку чврстоћу 200 пута већу од челика, док им се електрична проводљивост на собним температурама граничи са суперпроводљивошћу. Карбонске нано-цевчице проводе струју готово без губитака, а захваљујући изузетним механичким особинама, каблови од карбонских нано-цевчица су готово неуништиви.

Париски споразум из децембра 2015. предвиђа значајна смањења у емисији угљен диоксида, у циљу очувања животне средине и ограничење глобалног загревања испод 20С. Темелј прихваћености таквог споразума представља напредак у технологији развоја алтернативних извора енергије, који је коначно довео до економски прихватљивих трошкова. Коришћење фосилних горива постаје неприхватљив основ индустријског развоја једне земље.

Здравко Мутин, проф.

О ЈЕЗИКУ И МИШЉЕЊУ – ТЕОРИЈА ЈЕЗИЧКЕ РЕЛАТИВНОСТИ

Сложени однос језика и мишљења привлачио је пажњу мислилаца од античке Грчке до данас. Постоје три основне хипотезе: да су мишљење и језик потпуно независни једно од другог, да се мишљење своди на језик и да су они у нераскидивој вези. У оквиру становишта да су језик и мишљење тесно повезани, важан правац представља теорија језичке релативности. Почети ове традиције падају у епоху немачког романтизма када је оснивач опште лингвистике Вилхелм фон Хумболт, пишући о вези језика и мишљења, поставио хипотезу да је језик "специфична еманација духа народа". Плодно тле релативитичка схватања нашла су у Америци, у сусрету са индијанским језицима, који су по својој структури потпуно различити од индоевропских. Један од најважнијих представника америчке антрополошке лингвистике био је Едвард Сапир, који је писао да је „стварни свет у великој мери несвесно изграђен на језичким навикама групе... Светови у којима различита друштва живе јесу различити светови“. Сапирово основно становиште било је да је без језика немогуће мислити, јер језик структурира мисао. Његове идеје разрадио је његов ученик Бенџамин Ли Ворф, који је и увео термин „језичка релативност“, отуда је ова теорија касније добила назив Сапир-Ворфова хипотеза. Ворф је проучавао језик Хопи Индијанаца у Аризони и открио да се у специфичностима њиховог језика манифестује и један сасвим посебан поглед на свет. Тако језик хопи, иако има глаголе, не зна за систем глаголских времена. То значи, према Ворфу, да његови говорници живе у свету са другачијим концептуалним категоријама него говорници индоевропских језика. Хопи Индијанци немају концепт линеарног, већ само психолошког времена. Такође, категорије времена и простора, које су за западног човека од темељне важности за слику света, у језику Хопија имају релативно ограничену улогу. Уместо њих, појављују се друга два важна принципа: објективни и субјективни. Први укључује све што је перципирано без разлике између прошлости и садашњости, док други обухвата имагинацију, емоције, веровања, митове, итд. Пишући даље о томе како језик којим говоримо утиче на наше виђење света, Ворф са правом наглашава да су Аристотелове категорије проистекле из грчких језичких категорија (именица - супстанца, квалитет - придев итд.). И заиста, западна научна и филозофска мисао од Аристотела до данас заснована је на категоријама које запажамо и у индоевропским језицима. Можемо се запитати како би изгледао филозофски систем једног Хопи Индијанца и да ли би он, ослобођен индоевропског схватања времена, лакше разумео Ајнштајнову теорију односа материје, простора и времена.

Сара Мејдор IV₄



Хопи Индијанци у друштву Алберта Ајнштајна

Пијмо!

Сада, када се слави 225 година постојања наше Гимназије, није згорег подсјетити се чувене винске пјесме грчког пјесника Алкеја са острва Лезбоса који је живио у седмом вијеку п.н.е. Иначе, култура конзумирања алкохола – тада искључиво вина – била је на веома високом нивоу у старој Грчкој. Прије свега, пили су само ноћу за вријеме гозби за које су се свечано облачили, стављали вијенце на главу и мазали се разним мирисним уљима. Као друго, винске сорте из античких времена биле су много јаче од данашњих у погледу процената алкохола и зато се сматрало да само варвари пију чисто вино. Вино се, дакле, мијешало са водом у великим посудама званим „кратери“ (у преводу на српски значи „мјешаоници“), а умјесто изворске воде могао се стављати и снијег, а често се додавала и смола или мед и други зачини. И на крају важно је споменути да су стари Грци приликом тих гозби често рецитовали стихове чувених пјесника, водили философске расправе и слушали музику. Било је незамисливо да се окупи мала група негдје напољу и да се обучени у свакодневну одјећу, без вијенаца и украса одаје вину и урла

и ремети јавни ред и мир. Вино се сматрало божјим даром и са великим поштовањем су се односили према њему, па је и свака винска свечаност почињала са жртвама боговима у знак захвалности за храну и пиће које су им подарили. Било би лијепо када бисмо се и ми данас са више поштовања односили према чину узимања алкохолних пића и то чинили са мјером и са добрим поводом.



Ἀλκαῖος

Πίνωμεν· τί τὰ λύχν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἀμέρα.
καὶ δ' ὄ' ἄρρε κυλίχναις μεγάλαις, αἶτα, ποικίλαις·
οἴνον γὰρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱὸς λαθικάδεα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ'· ἔγχεε κέρναις ἕνα καὶ δύο
πλέαις καὶ κεφάλαις, ἃ δ' ἀτέρα τὰν ἀτέρα κύλιξ
ὠθήτω...

Препјев пјесме грчког пјесника Алкеја из седмог вијека п.н.е.

Пијмо! Зашто да ми чекамо луч, дан кад је педаљ тек?
Скидај велике те исликане врчеве, момче, бре!
Вино људима τὰ сина Семеле је и Зевса дар
разбигриге рад' свим. Један на два винца и воде слиј!
Пуно до врха све точи нам баш, чаша нек чашу сад
помјера...

Ако желите да чујете како звучи моја музика коју сам написао на дати текст посјетите овај сајт:

http://saletovekompozicijeitekstovi.blogspot.rs/2016/05/blog-post_50.html

Ту су обје верзије: на старогрчком и на српском језику.

Ἀλέξανδρος Станишић – професор класичних језика

ВРТ НАШЕ ГИМНАЗИЈЕ

У 225. годину свог постојања, Карловачка гимназија ушла је са обновљеним вртом. Еклектично и синкретичко здање зграде Гимназије, добило је свој пандан у врту, који је такође хармоничан, али на моменте храбар спој различитих приступа. Посетиоца дочекује сеновита и мистична атмосфера беспрекорно уређеног врта. Врт, тај медитативни симбол земаљског раја, у нашој култури има педагошко-етичку функцију. Бог је протерао Адама и Еву из Едемског врта, јер су пробали плод са дрвета познања добра и зла. Казна за њихов грех је рад – и овај наш врт производ је људског рада, рада генерација. Сада човек у овом другом врту, врту који сам ствара, производи самог себе, између осталог сазнањем разлике добра и зла. Рад који је створио врт може бити телесан а може бити и духован, а предмет духовног рада је знање...



Фото: Весна Белић, проф.

О нашем врту се вредно и предано стара Никола Пралица, напомињући да је врту потребна свакодневна нега, јер је изложен, поред временских утицаја, и немару посетилаца наше гимназије.

С.Д.



Фото: Срђан Дамњановић



Фото: Викторија Викац Радановић

ЛАПСУСИ И ЗВРЧКЕ

Сремац:

- Наслов је «књижевност», а поднаслов «статистика».
- Ко пева, зло не мисли, а ко мисли није му до певања.
- Дође поплава, изгори жито.
- Не важи у свету, не важи ни у суседном селу.
- Он већ кренуо да га вади.
- Изабери једну од друге три, па навали.
- По том закону можеш да га чакаш.
- Редар, иди помокри овај сунђер.
- Да се уздржите, и коме треба нек обавља то у дво-ришту.
- Неки жуборе од позади.
- Нажалост, морате добити тачан резултат.
- Изгубиш годину, поновиш разред, па си сад мајка (репетицио ест матер студиорум).
- Редар ће морати да донесе креду, јер ја не могу да гробем прстом по табли, а хемијском се не види.
- Док креда не дође, ја ћу да поновим шта смо радили прошли час.
- Кад говоримо о килограмима, неко може да се увери, ја јест да сам мало отек'o, али се не искомплексирам тако лако, 10-15 кг ни тамо ни овамо.
- Певалке могу увек да прођу добро на неколико на-чина.
- Месо би требало с времена на време и да се погледа, да не кажем проба, јер се порцелан тешко вари.

ДОКТОР ОПТИМИСТА

- Неки доктор — иначе велики оптимиста стоји крај кревета једног од својих пацијената који је већ недељама у болници. Забринуту пацијент га запита:
- Хоћу ли оздравити, докторе?
 - Као што знате, ви сте још увек прилично болесни.
 - Знам, докторе, знам, али не допустите да живим у лажној нади, реците ми истину.
 - Проучавао сам ваш случај у медицинским књигама и много сам истраживао на ту тему.
 - Молим вас, не покушавајте да ме замајавате, реци-те ми истину, без обзира каква је.
 - Убеђен сам да ћете остати живи. Да, и чак могу да кажем да ћете сигурно оздравити.
 - Дивно! Али, не разумем како можете бити тако сигурни. Све до сада сви доктори су ми говорили да тој болес-ти нема лека. Како можете бити сигурни да ћу оздравити?
 - Ја сам научник на пољу медицине. Проучавао сам ваш случај пажљиво.
 - Да, да, знам све то.
 - У најновијим медицинским часописима објављени су резултати дуготрајног истраживања те болести.
 - И шта ти резултати показују?
 - У вашем случају наставићу са овим лечењем и по-уздаћу се у научно проверене статистике.
 - И... те статистике показују да ћу оздравити?
 - Тачно. Доказано је да десет посто од свих пације-ната оболелих од те болести оздраве.
 - Шта? Само десет? Па то је ужасно! Да ли то значи да само један пацијент од десет оздрави? Да ли покушава-те да ме утешите када ми кажете да ћу оздравити?
 - Смирите се, смирите се. Не разумете ви то, то је научни проблем.
 - Молим вас, докторе, објасните ми.
 - У реду. Као што знате, постоје и други фактори које треба узети у обзир.
 - Који други фактори? Молим вас, реците ми!
 - Слушајте. Ви сте десети пацијент којег сам лечио од ове болести.
 - Да, и? Ја сам десети пацијент којег сте лечили од ове болести... још увек не разумем.
 - Проста рачуница, мој добри човече. Ви сте десети и морате оздравити пошто су осталих деветоро умрли.

Са енглеског превели:
**ДАВИДОВАЦ РАДИВОЈ
ВЕЛИНКА РОДИЋ**

- Притисла га секретарица, а не секретар.
- То су сереограми.
- Кад дижете и кад спуштате, треба да имате шестар у џепу.
- Ајд, сад навали на једначину.

Ајдук М.

- Скинути кајмак с млека, то је суштински.
- Сеуда провејава граматика.
- Напио се, али то још не знамо.
- Хе гот покуцао.
- Пола школе није у школи.

Коприва:

- Ја сам бабарога овде.
- Шта да те питам кад је све лако?
- Ћути и причај!
- Ја бих вас окачила горе.
- Радни човек и други радни људи.
- Отвори прозор и изађите напоље.
- То нећу да те питам, то знаш.
- Полуга и улога извршних органа.

Сања:

- Овај сиромашта капиталиста.

ЗАБЕЛЕЖЕНО НА ЧАСУ

- Ту је смештена табулаторска пречага са јахачима.
- Јахачи магле?
- Нису јахачи магле него прави јахачи.
- Њен аутобиограф.
- Убио је деду чекићем, имао је годину и нешто, непу-не две, док је деда спавао у љуљаци.
- Васпитање, то је културно уздизање.
- Кад власт деле два иста човека.
- Активни смо у животу, на овом свету.
- Ако, пак, уколико...

Свето Палић (АМО АМАРЕ)

- Нисте деца у забавишту малом!
- То се ради пред четврто полугође.
- Ој, множино, ученице!

